YARIM AY

1 - Sonteşrin
1939

MANİSA
Özel Sayısı

YATILI — GÜNDÜZLÜ

KIZ — ERKEK

ŞİŞLİ

Terakki Lisesi

YUVA — İLK

ORTA — LİSE

İstanbul: Nişantaşı Rumeli caddesinde eski Başmabeyincilik konağı ile Şekayık caddesinde Halil Rifat paşa konaklarında
Telefon: 42517

(Şişli Terakki Lisesi) nin Maarif Vekâletince muadeleti tasdik edilmiş olduğundan, şahadetname ve tasdiknameleri, resmî okulların haiz oldukları bütün hukuk ve imtiyazları bahşeder.

Okul binaları İstanbulun en havadar, en mümtaz bir mıntakası olan Nişantaşı muhitindedir. Biri kız, diğeri erkek yatılı talebeye tahsis edilmiş olan binaların, her ikisi de bahçeler, mebzul ağaçlar arasında Boğaziçi ve Marmaraya nazır yüksek bir mevkidedir.

Lise, gerek gündüzlü ve gerek yatılı tesisatında en asrî ve mükemmel vasıtalardan isfifade etmektedir. Tabiî ve Fizikî ilimlerin tedrisi için, okulun mükemmel ve noksansız lâbaratuvarları, eşya ve levha kolleksiyonları

Şişli Terakki Lisesinin başlıca hususiyeti « Fransız, Alman ve İngiliz » dillerile: Riyazî bilgilere fazla ehemmiyet vermesidi

« Yatılı talebe » ana baba ocağından ayrı düştüklerini hissetmiyecek kadar, büyük bir nüvaziş ve şefkatle bakılırlar. Ev « Yatılı » bir okula verecek olan ailelere [Şişli Terakki Lisesini] tavsiye ederiz.

Şifahen izahat almak arzu edenler her gün 9-18 e kadar Lise direktörlüğüne müracaat edebilirler. T
Okulun talimatname ve prospektüsleri meccanen gönderilir.

Öğretmenler İçin

DERS NOTLARI

ve

Talebeyi Görme Araştırma

DEFTERİ

30 - 40 - 50 - 60 - 70 - 80

Talebelik

Olarak, yeni ders taksimatına ve müfredat proğramlarına uygun olarak tertip edilmiştir.

Resimli Ay Matbaasından arayınız!..

ÇOCUK

162 inci Sayısı Çıktı:

İlk ve Orta okul öğrencileri için, Ankarada Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Merkezi tarafından çıkarılan haftalık mecmuadır. Öğretmenler tarafından taktir olunan; çocuklar tarafından pek çok sevilen bu faydalı dergiyi yavrularınıza alınız!...

İZMİRDE

ANKARA PALAS

Telef. (3438)

İzmirin en modern, en temiz ve dürüst aile yuvasıdır. konfor, temizlik, istrahat, ucuzluuk Ankara Palasın hususiyetlerindendir.

Banyo, kalorifer, mükemmel lokanta, pastahane ve kıraathaneyi camidir.

---

2 inci Tab'ı

YENİ ÇIKTI

RIZA TEVFİK

HAYATI

ve

ESERLERİ

Adlı eseri Resimli Ay Matbaasında arayınız 60 Kuruştur.

İkizler Serisinin En Güzeli:

Türk İkizleri

Yazan : CAHİT UCUK

Satıldığı yer: Ankara Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Merkezi

EGE ve ZEYBEK

MANİSA
ÖZEL SAYISI
Hazırlayan :
HULÛSİ GÜNAY

Otomobil, bir Hint rakkasesi gibi kıvrılıp uzanan, eğilip bükülen yollarda kayarken, insan, her ağaçlıklı tepenin geniş dalları arasından, anbean, tok sesli bir zeybeğin etrafı inleten nârasını duyacağını zannediyor ve bu vehimle ürperir gibi oluyor.

Egenin yeşil dekoru içinde seyahat edenler, pek de eski olmayan bir yığın millî hatıranın hücumuna maruz kalırlar: müstebit hükûmdarların dar çerçeveli hayat şartlarına alışamayan Türk ruhunun, dağlarda kendi hürriyetini buluşu, « ferman padişahın ise dağlar bizim, hey !. » diye dağdan dağa gezinen efe haykırışı ve nihayet millî mücadele günlerinde bir avuç yiğit Türk oğlunun yine ayni dağlarda taht kuruşu, muhayyeleyi karış karış istilâ eden en tatlı hatıralardır.

Ve otomobil, ağaçların, iki tarafına duvar gibi örüldüğü gölgeli yollarda uçarken, Egenin şiirli dekorunu yudumlayan bir Türk oğlu Türkün, dünkü günleri düşünmemesi imkânsızdır. Zira, bu diyarın her karış toprağı, bir kahramanlık destanına mevzu olacak zenginliktedir.

Ege, o füsunkâr güzelliği, baha biçilmez kıymetleri ile her devirde kanlı döğüşlere sahne olmuş, dünya kurulalıdanberi hırsları bilemiştir. Bu yüzden burada bütün devirlerin tarih eserlerini bulmak mümkündür.

Hitit ve Eti Türkleri, medeniyetlerini yayarlarken burayı merkez yapmışlardı. İskender, hazinesini ancak Bergama kalesinde muhafaza etmeyi tercih etti. Kadim Yunanlılar, geniş topraklarında en güzel havayı, yine Egede bulduklarından, büyük hastaneler kurarak imparatorlarını bile bu hastanelerde tedavi ettiler, muazzam kütüphaneleri, anfitiyatrıları Bergamada kurdular.

Her ağaçlıklı tepenin geniş dalları arasından, anbean, tok sesli bir zeybeğin etrafı inleten nârasını duyacağı zannediyor.

" Ferman padişahın ise dağlar bizim, hey ! „ diye dağdan dağa gezinen efe haykırışı

Romalılar, her derde deva olabilecek kaplıcaların ancak Egede bulunabileceğini, uzun tetkiklere hacet kalmadan anladılar ve bu fışkıran sıcak suların başlarında mükemmel hamamlar vücude getirdiler.

Ege, Selçukiler, Osmanlılar için de bir medeniyet ve bir ilim, bir ticaret merkezi oldu.

Hulâsa Ege, her devirde her kavmin ihtirasını gıcıklamış olan fettan bir genç kızdır. Onun için düne kadar pek çok kanlar aktı.

Şimdi de kulaklarımıza bazı ulumalar ve diş gıcırtıları geliyor. Hırlamaktan, kötü kötü ulumaktan başka birşey yapamayan bu aslan postlulara lâf atmağı tenezzül sayanlardanız. Yalnız, şunu hatırlatmak lâzımdır: Dün, « ferman padişahınsa dağlar da bizim, hey!. » diye hür sesi ile haykırmış olan zeybek, bugün, aradığı hürriyeti bulduğu için şehire, köye inmiştir. Onun ta doğuşundanberi kıskançlıkla koruduğu hürriyetine el atmağa yeltenenlere tavsiyemiz: Susunuz !..

Çünkü her Türk bir zeybektir. Ve zeybek, yurdunun göklerinde barut dumanı görürse, ayağının çarığı ile savaşa koşmasını ve icabında çizme giymesini pek iyi bilir.

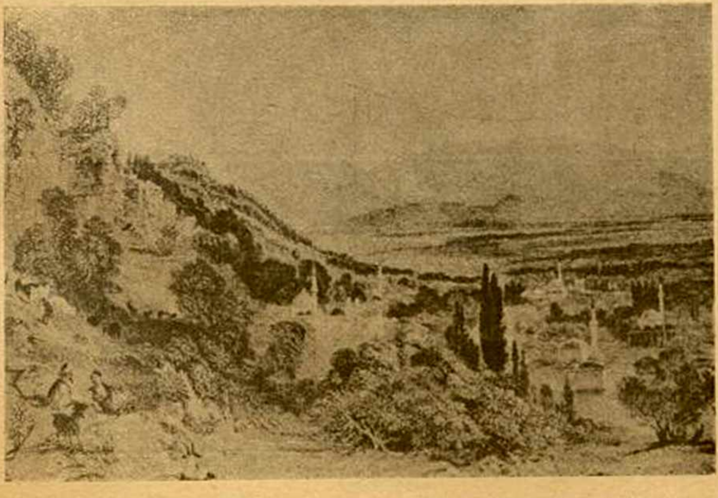

Zira, bu diyarın her karış toprağı, bir kahramanlık mevzuu olacak zenginliktedir.

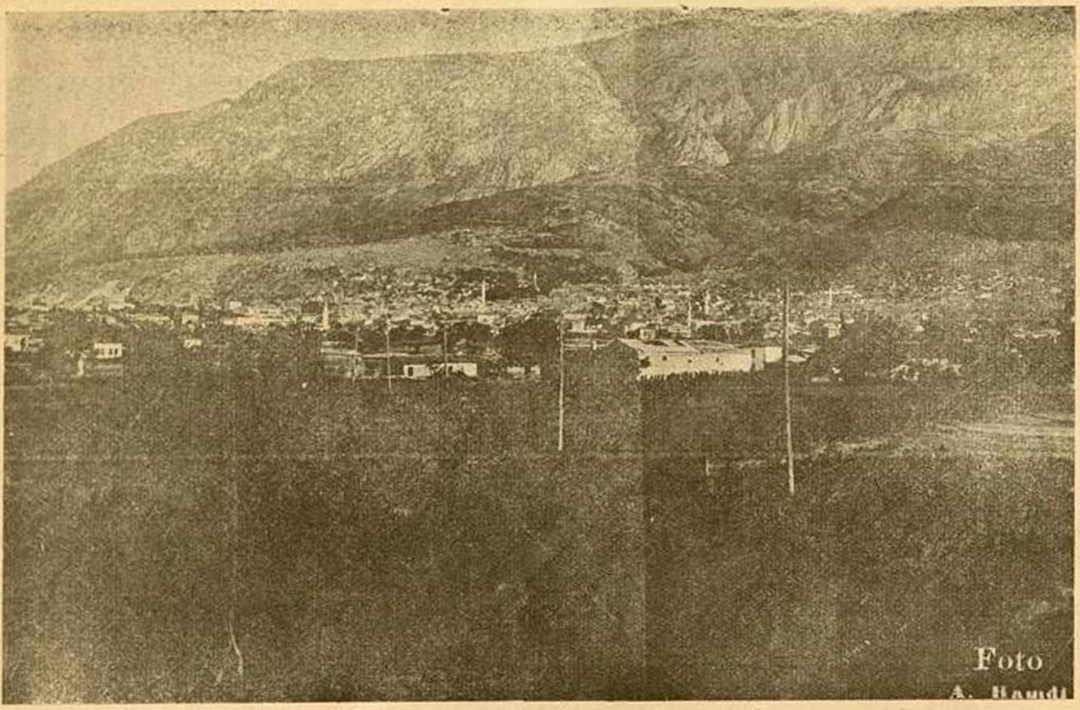

Manisa ve Spil'in uzaktan görünüşü

Manisa Valisi Faik Türel'in Orijinal Bir Buluşu

Amerikanın boş arazisinin bir çok yerlerine kondurulmuş baştanbaşa yeni binalarla süslü şehirlerini, hemen herkes, filimlerde seyretmiş veya kitaplarda resimlerini görmüştür. Bunların yolları birbirlerini amuden kattederler. Evler kutu gibidir ve umumiyetle balkonludur. Her taraf bir plân dahilinde ağaçlandırılmış, çarşıları bile intizama girmiştir.

Ne zaman Manisaya gitmiş olsam, bu çeşit Amerikan şehirlerini hatırlarım.

Bozguna uğrayan kuvvetlerin tamamen yaktıkları mamur Manisa, bundan on yedi yıl evvel halkın kalbinde bir yara sızısı yapmıştı. O zamanlar, muhakkak ki, her Manisalı: «Hayfa ki üzüm diyarı bir daha dirilmemek üzere mezara girdi!.» diye döğünmüştür. Millî yaralarımızı peyderpey, en usta bir operatörden daha ustalıkla kapattık. Manisa da bunlardan biridir. Şunu, hiç şüpheye düşmeden söyleyebiliriz ki, bir

Manisa : Vali Konağı

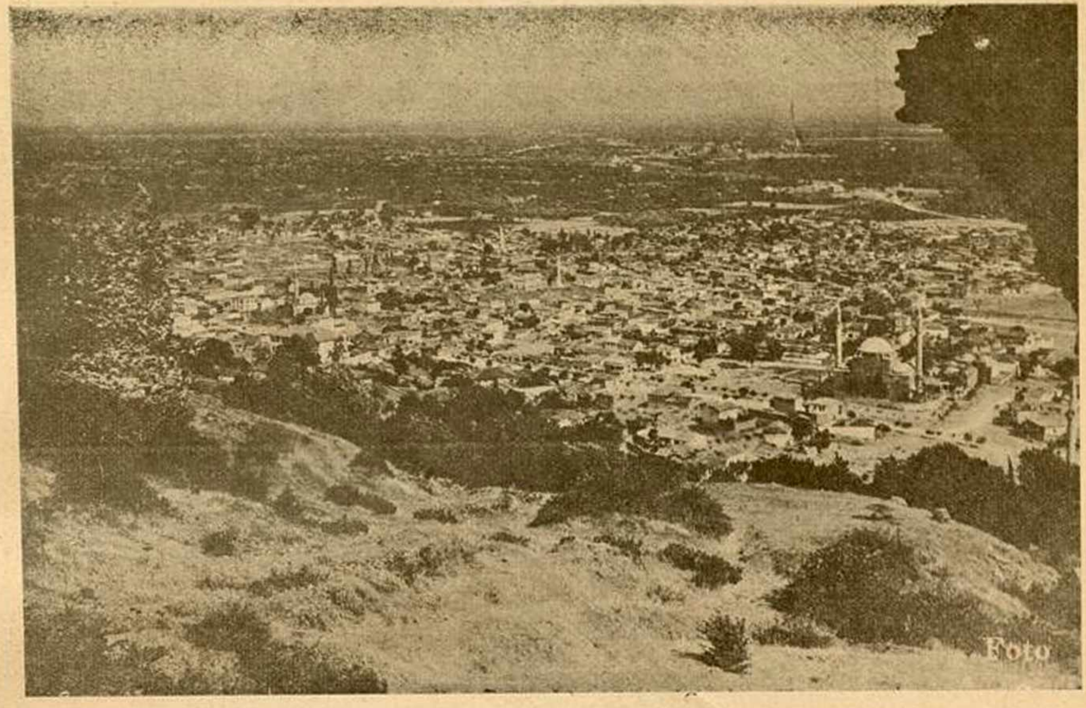

Manisanın tarihî surları arasından görünüşü

kaç yıl sonraki Manisa, yangından önceki Manisadan kat kat ileride bir şehir manzarası arzedecektir. Daha şimdiden bu yeni şehir çehresi belirmeğe başlamıştır. İstasyondan hükûmet konağına kadar olan kısım, bu iddiamıza en açık bir vesikadır.

Geniş bir asfalt yolun iki tarafına dizilmiş hastane, ilkmektep, kız enstitüsü, Parti ve Halkevi binaları ve diğer resmî müessesat karşısında insan, bunların birkaç yıl içinde meydana geldiğini öğrenince, takdir etmekten kendisini alamıyor. Kübik binalar, geniş

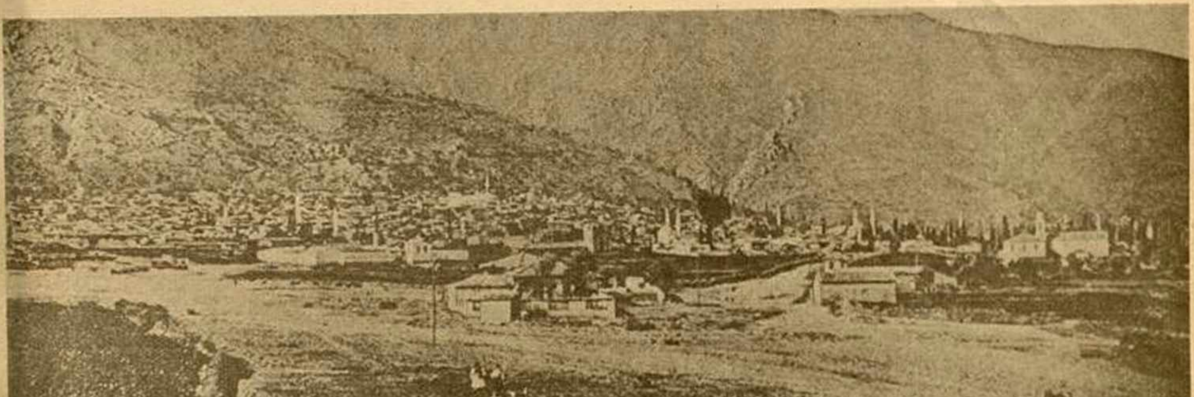

Manisanın 1790 senesindeki durumu

caddeler, birbirlerine benzeyen binalarla esnaf çarşısı..

Şehirde o derece hummalı bir inşaat faaliyeti vardır ki, bu faaliyet neticesinde meydana çıkacak olan şehri tahayyül etmek hakikaten zevklidir. Ameliyat masasına yatırılmış, sargılar içindeki bir kadının güzelliğini anlayabilmek, ancak ameliyat bittikten ve sargılar çözüldükten sonra kabildir. Manisanın bugünkü vaziyeti de böyledir. Onun tebellür etmiş şeklini görmek için de öyle zannediyorum ki pek çok beklemek lâzım gelmeyecek.. Başlanmış bir eserin ne mahiyet alacağını anlayabilmek için sadece direksiyonu elinde tutan idareciye bakmak kifayet eder.

Manisanın yeni valisi Faik Türel'in, enerjik bir idareci olduğunu daha ilk günlerde halk pek iyi anlamıştır.

Türkiyede ilk defa olarak bütün idare memurlarının (bunlara köylüler ve muhtarlar da dahildir) iştirâklerini temin etmek suretile bir «vilâyet şûrası» toplayan ve aldığı neticeleri bir plân tahtında tatbik sahasına koyan Faik Türel, bu hareketi ile kendisinin ne çapta bir vali olduğunu göstermiştir.

Manisa şehrinin ve vilâyetin inkişaf yollarını ifade etmesi bakımından istifadeli gördüğümüz Şûra ruznamesini buraya aynen almakla, hem imar işleri ile uğraşanlarımıza bir hediye sunmuş, hem de Faik Türel hakkındaki kanaatimizi vesika ile isbat etmiş olacağız:

Manisadan mitolojik (Niobe) kayasının görünüşü

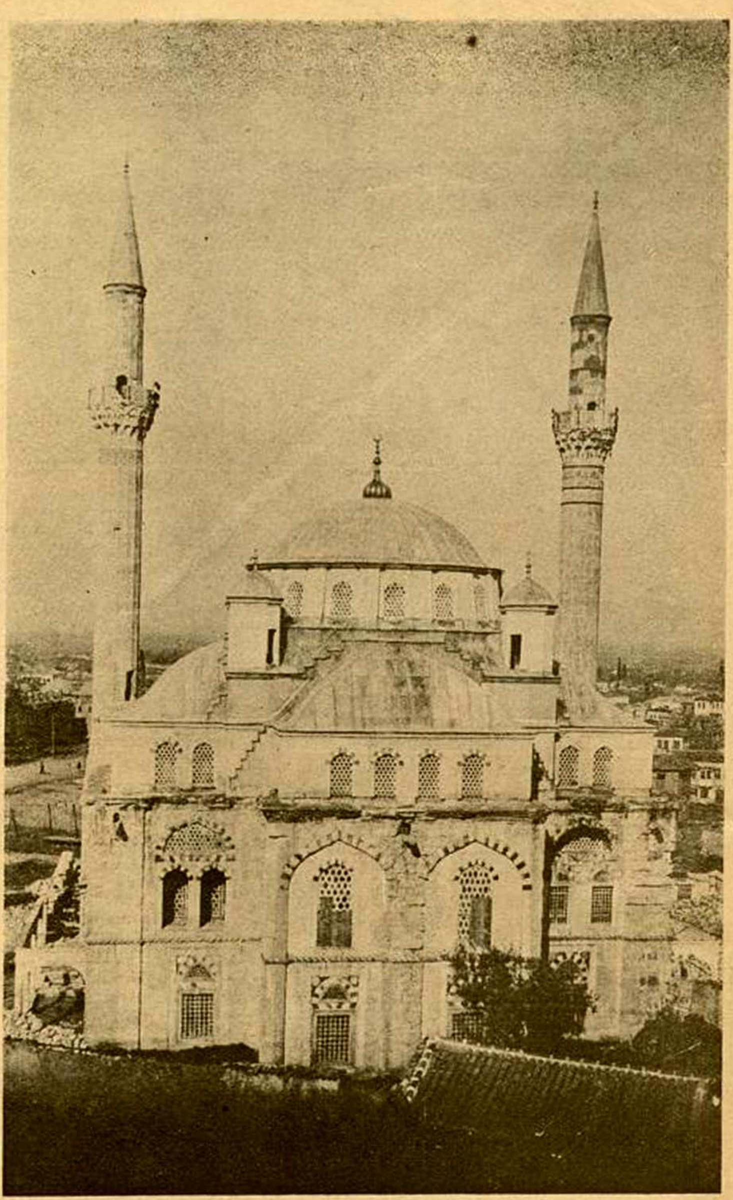

Manisada Mimar Sinanın eseri Muradiye camisi

Ruzname

1) Yollar:

a) Vilâyet yolları:

b) Şehir ve kasaba yolları (şehir ve kasabalarda mevcut yollar üzerinde çalışmakta olanlar),

c) Köy yolları (bilhassa pazar yolları), (üzerinde çalışılmakta olan yollar, üzerinde çalışılması istenilenler).

2) İmar ve tezyin işleri:

a) Şehir, kasaba haritaları ve imar plânları,

b) Belediye tesis ve inşaları: Mezbaha, su, elektrik, hal ve saire,

c) Köylerde imar işleri (bütün köylerde köy kanununun gösterdiği ve Vekâletin direktiflediği işlerin bilhassa paraya ihtiyaç göstermeyen bedenî mesaiye müteallik kısımların yapılması ve ana plâna göre hazırlanmış olması lâzım gelen mesai ve proğramların tatbiki esas olmakla beraber, evvelce bastırılıp dağıtılan beş yıllık köy kalkınma proğramında A cetveline dahil edilen birinci sınıf köylerin nümune köyleri halinde ele alınarak geniş bir proğrama bağlanması).

d) İtfaiye teşkilâtı,

e) Telefon işleri (mevcut şebeke krokiler),

3) Maarif işleri,

a) Yurtlar,

b) Yatılı tesisler,

c) Mektep binaları (şehir, kasaba, köy),

d) Levazımı dersiye,

e) Lise ve orta okul inşaatı

4) Sıhhat ve hayır işleri:

a) Mevcut sıhhî tesisler.

b) İçtimaî yardım ve hayır işleri. (Bu işlerin sureti idaresi).

c) Sıtma ve frengi mücadeleleri.

5) Ziraat ve baytarlık işleri.

a) Ziraî istihsalâtın arttırılması ve korunmasına ait tedbirler.

b) Nebat hastalıkları ve mücadele şekilleri.

c) ağaçlandırma tedbirleri.

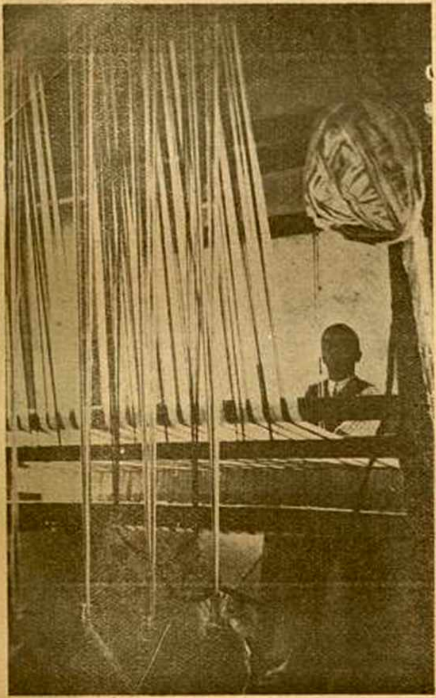

Tessüse eden ve faaliyette bulunan mahallî sanayiin inkişafını düşünmek ne kadar yerinde bir tedbirdir.

d) Hayvan cinsinin ıslahına matuf tedbirler.

e) Hayvan hastalıkları ile mücadele.

6) Sanayi işleri:

a) Teessüs eden ve faaliyette bulunan mahallî sanayiin inkişafına ait çare ve tedbirler.

b) Münkariz olan sanayi sebepleri, diriltme çare ve tedbirleri. (bilhassa küçük el ve ev san'atları).

7 Ticaret işleri: (Bilhassa kooperatifler ve faaliyetleri).

a) Mevcut kredi müesseseleri, ihtiyaç hacmi, karşılama çare ve tedbirleri.

Manisa Mebusları ve Gazeteciler C. H. P. kurağında

Manisa: Belediya dairesi (Önde İsmet Paşa parkı)

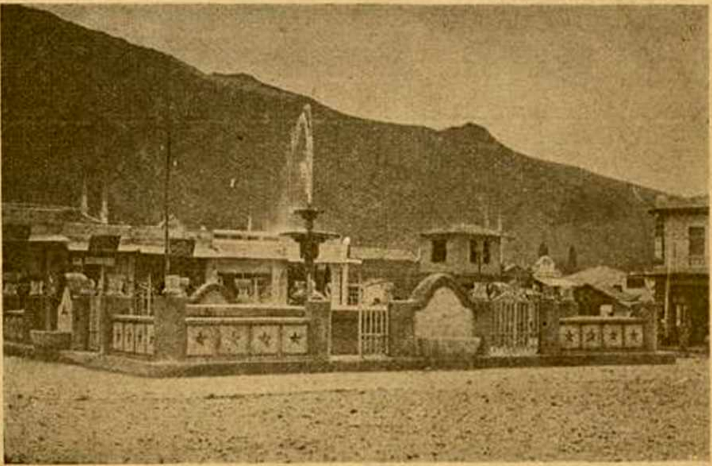

Manisa: Şadırvan

ÜZÜM BAYRAMI MÜNASEBETİLE:

Diğer Vilâyetlerimiz Manisadan Örnek Almalıdı

Diyebilirim ki üzüm bayramına bilâistisna bütün Manisalılar iştirak ettiler. Hele gecesini, taşkın bir neş'e içinde kutladılar. O gece şehir, eski oturak âlemlerinde kendi arzusu ile ortaya çıkıp şakır şakır oynayan bir kadın gibi hop hop hopladı. Halkın bir kısmı çarşı ortasında, mahalle aralarında, kahve ve gazinolarda gümbürdeyen davulun ve insanı, sayısız millî hatıralar içine atan ince, cırlak sesli zurnanın ahengine uyarak dizlerini yere vururken: diğer bir kısım da caz gürültüsü arasında çılgınca dansediyordu.

Halkevi önünde ve üzümden yapılmış olan temsilî "Spil dağı„ nın etrafında ayrı bir kalabalık dalgalanıyordu.

Bağ evlerinde, üzüm kütükleri arasında bambaşka bir âlem vardı. Çıraların küçülüp büyüyen ışıkları altında, "üzüm suyu» nu lıkır lıkır içerek yıkıla doğrula zeybek ve harmandalı oynıyan bu insanlarda, kederin, gamın en küçük bir nişanesini bile bulmak imkânsızdı.

O gece ben;

"— İç be kardeşim, iç be sağdıcım, iç. Bu gece içmezsek ne zaman daha bol içeceğiz. Üzüm bayramında üzüm suyunu içmezsek, başka zaman içmek hakkımız olur mu! Kana kana içelim, şu şarabın rengine bak, tadına bak; patlayasıya içelim?„

Diye birbirlerinin ağzına şişeleri da-

Manisa Halkevi Başkanı Azmi Önakın

yıyan ve üzümü meze yapan halk arasında dolaşırken, hayretli günlerimden birini yaşadığıma kani idim.

Manisalılar kendilerine müreffeh bir hayat temin eden üzümü işte böyle ta- dis ettiler.

Mahallî ve müşterek menfaatlerin ba- ramını, müşterek duygular ve müşte- an'anelerle tes'it eden Manisalıları, diğ- vilâyetler halkımızın örnek ittihaz etme- rini gönül çok arzu eder. Malatya ve Bu- sanın ne diye bir şeftali bayramı olmasın Gaziantepliler neden "Fıstık günü„ ya- masınlar.

Diyarbakırlılar karpuz, Amasyalıla- ve Kocaeli elma ve kiraz, Konyalılar buğ- day günlerini yaşasalar, herhalde iyi ol- cağına ve mahsullerini daha fazla tan- mış olacaklarına şüphe edilemez.

Ben çok ümit ederim ki Manisanı- önayak olduğu ve birkaç senedenbe- muntazaman tes'it ettiği bu (Üzum bay- ramı) bütün yurtta.. bütün vilâyetlerimizd- çok büyük bir alâka uyandırmıştır.

Her tarafta mülkî memurlar, zirai- ve ticaret erbabı muhitlerinin güzel- mahsullerini bütün vatandaşlara tanıtmak için, bu yolda bayramlar hazırlamak üzre- dirler.

Gelecek sene Samsunda tütün bay- ramı.. Tekırdağında karpuz bayramı.. Ka- rabigada nohut bayramı.. Kırkağaçta ka- vun bayramı.. Malatyada kayısı bayramı Ayvalıkta zeytin bayramı.. Bursada şe- tali bayramı.. Aydında incir bayramı Giresunda fındık, Trabzonda fasulye bay- ramı.. Amasyada elma bayramı.... tert- edildiğini duyacak olursak, o gün cidde- bütün Türk milleti hep birden bayra- edeceğiz.

Manisa üzüm bayramı mahallinin methali

Üzüm bayramına kağnılarıyle gelen köylüler

Manisa Üzüm Bayramında:

Oturanlar (Soldan sıra ile): Emniyet Di ektörü, Vali muavini Şevki. Hava Kurumu Başkanı, Muharririmiz Hulûsi Günay. Ayaktakiler. Maarif müfettişleri ve Nafia müdürü

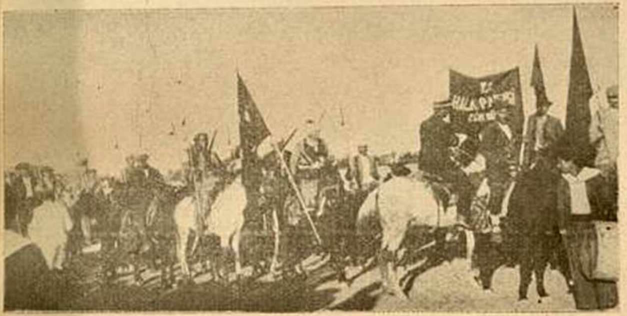

Manisa üzüm bayramına milli kıyafetlerile iştirak edenler.

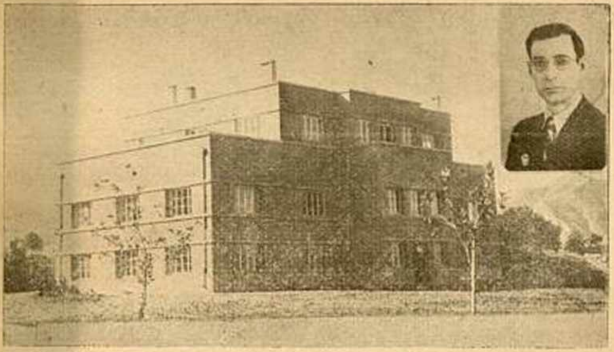

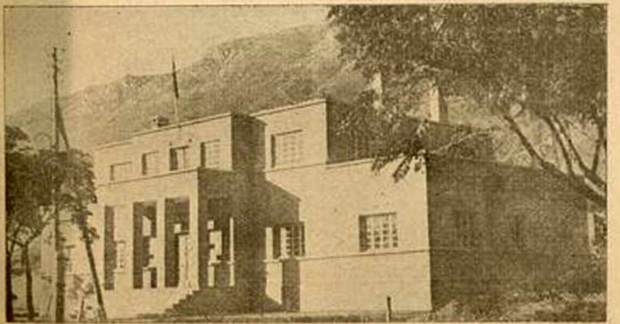

Manisada inşası sona eren resmî binalardan ikisi ve : Manisa Hususi muhasebe müdürü Bay Muhittin Akkayan

Manisa üzüm kızları Halkevi başkanı ile-Üzümlerden yapılmış temsili Spil dağı - Üzüm bayramı komitesi başkanı Manisa mektupçusu Bay Şevki Birsel.

YAZAN:

ATİYE DEMİRCİ

EGE Tütüncülüğünde

MANİSA VİLÂYETİNİN RÔLÜ

Ege mıntakasının senelik tütün rekoltesi vasatî hesapla otuz milyondur. Bunun 10 ilâ 15 milyon kilosunu Manisa vilâyeti istihsal eder. Vaktile tütün fiatları müstahsili koru[r] ve Ege bölgesine her yıl 40 - 50 milyon lira para girerdi. Bugün dünya umumî buhranı yüzünden bu parlak kazanç maziye gömülmüştür. Dünyanın en ünlü tütün piyasalarında bile müstesna bir isim yapmış olan Manisanın «Akhisar tütünleri» dahi dört beş senedir, o eski yüksek fiatın yüzde ellisine olsun mazhar olamıyor. Bu vaziyet, güzel ve bereketli Manisa vilâyetinin büyük bir derdidir. Bu derdi teşrih etmeği zararlı değil, bilâkis çok faydalı bulduğumuz için arkadaşım Hulûsi Günayın, vaktile Akhisar tütüncülüğü üzerinde yapmış olduğu bir tetkiki, aidiyeti hasebile aşağıya dercediyorum. Bu tetkik, bütün Manisa vilâyeti tütüncülüğü hakkında bir fikir verecek ve birkaç yıldır dış piyasada husule gelen durgunluktan istifade ederek zürraa musallat olan unsuru bize bildirecektir. Umarım ki Manisa valisi bay Faik Türel, bu mevzu üzerinde tevakkuf ederek icabeden tedbirleri alacaktır:

Etrafı dinleyiniz. Taze kadın sesleri, şen kahkahalar, şarkılar... Bu şarkıların ekserisinde aşk fısıltıları gizlidir. Tütüncü kız, bütün kış nasıl evinde sakin ve uslu oturmuşsa, yaz mevsiminin serin gecelerinde de o nisbette haşarı olmuştur. Onun şarkıları, bir yığın delikanlıya bir hamlede meydan okuyan manalarla doludur.

●

Mahsul yetiştirilirken bir damla zevkin içine bir yığın da meşakkat karışır. Tam altı ay uyku intizamını memleketten kovan bu büyük meşakkat, «satış güçlüğünü» nün karşısında öyle ufalır, öyle küçülür ki!.. Mehtaplı tarlalarda sabahlara kadar neşeli şarkılar söyliyerek çalışan tütüncü kız, çok yıllar satış mevsiminde yas tutmuştur!

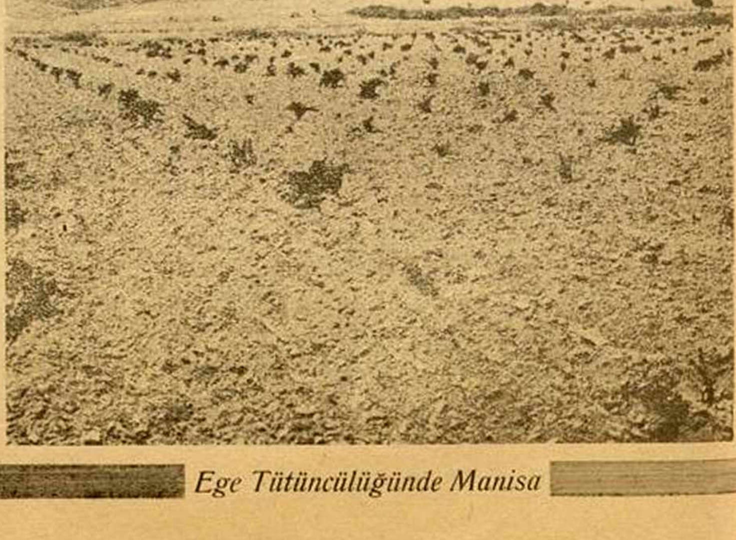

Ege Tütüncülüğünde Manisa

Geceyarısını iki saat geçiyor. Şehrin içinde saat 23 den sonra teessüs eden sükûnet birdenbire yırtılıyor. Uzaklardan muttarit sesler geliyor: bunlar araba tekerleklerinin husule getirdiği bir yığın sedadır.

Bir köşeye dikiliniz, gelip geçen arabaları seyrediniz: içinde üstüste oturmuş tütüncü kızlar gözünüzü çekecektir. Hepsi de şen.. ve neşe ile kucaklaşmış gibi gülüşüp oynaşıyorlar.

Geceleri şehrin içindeki manzara saat ikiden tam dörde kadar böyledir.

Ayni saatler içinde bir de kırlara çıkalım. Ay ışığı olmıyan gecelerde ovanın ışığa gömüldüğünü göreceğiz. Bunlar elektrik değildir: Yolların kenarlarında, tarlalarda, bağlarda, tütün arkları içinde yanan lâmbalar.

Etrafı dinleyiniz. Taze kadın sesleri, şen kahkahalar, şarkılar... Bu şarkıların bilhassa muhitle âlakalı ve orjinal olanları çoktur. Tütüncü kız, tarlada işlerken «tütün şarkısı» nı söylemeği ihmal edemez.

Bu şarkıların ekserisinde aşk fısıltıları gizlidir. Tütüncü kız, bütün bir kış evinin çatısı altında nasıl sakin ve uslu oturmuşsa, yaz günlerinin serin gecelerinde de tütün tarlalarında o nisbette haşarı olmuştur: onun şarkıları bir yığın delikanlıya bir hamlede meydan okuyan manalarla doludur.

*
* *

Yetiştirme ameliyesinin güçlüğüne rağmen tütüncülüğün zevkli ve tatlı tarafları çoktur. İş edindiklerinden değil, sadece bu zevkli hayattan nasip almak isteğiyle tütüncülüğe girişmiş çok kimseler tanırım. Caiz olsaydı, bu gibilere amatör derdim. Manisada üzümcülük nasıl ki aşkla yanyana anılırsa, Akhisarın tütüncülüğü de ona benziyor işte.

Fakat tütüncülük, üzüm gibi neticesinden hiç olmazsa bir dereceye kadar emin olunan bir meslek haline giremedi. Çok yıllar, bu mevsimde gülüşen neşeli tütüncü kızı, satış mevsiminde de yas etmiştir; ne tezat!

Manisa İstasyonu

Tütüncülük, bilhassa Akhisarda, doludizgin bir ticaret mevzuu halini aldığından, bu bölge halkını daima felâkete sürüklemiştir. Bir yıl kazanan bir aile, diğer yıl da son meteliğine kadar kaybediyor.

Böyle yıllar çok görülmüştür.

Buna rağmen tütüncülüğe karşı beslenen umumî heves, yıldan yıla artıyor. Sebep nedir ki?.

Tütüncülük bir kumar oyunu gibidir. Bazan kayıp, bazan kazanç.

Halk da böyle düşünüyor, «belki kazanırım!»

Lâkin kayıbı, kazancından daha çok, farkında değil. Ortada parsayı toplayanlar başkalarıdır. Nasıl ki kumar oynatanlar iki taraftan da hisse almakla yorulmadan kazanırlarsa, Akhisar tütüncülüğünde de böylece rol almış kahramanlar (!) var. Bunlar, mübayaat zamanında mutavassıtlık eden bir yığın açıkgöz adamlardır.

Orta halli zürra, bunlara boyun büküyor. Öyle mutavassıtlar tanırım ki on parasız işe girmiş, binlerce lira kazanıvermiştir. Kimin sırtından ve nasıl?

Piyasanın patlıyacağı günlerde tütün mıntakalarında bütün zürra dikkat kesilir. O anda kimse kimseyi düşünmez. Herkeste yalnız bir düşünce hakimdir: Tütünümü ilk piyasada satabilsem.

Lâkin piyasa nazımsızdır. Alıcılar müstağni, satıcılar tehalük ve heyecan içindedirler. Burada mutavassıtın harekete geçtiğini görürüz. O mutavassıt ki, mübhem bir hüviyet sahibidir. Hem tütün dikmiş ve yetiştirmiş, hem de kumpanyaların birine sığınmıştır. Zürra bu yarı kapalı hüviyete yarı ümit, yarı korku ve itimatsızlık içinde yanaşır. O anda mutavassıtın vaziyetine dikkat etmeli; bir yandan müstahsilin hamisi

İzmir Fuarında Manisa Pavyonu

Manisa Şehir Klübü

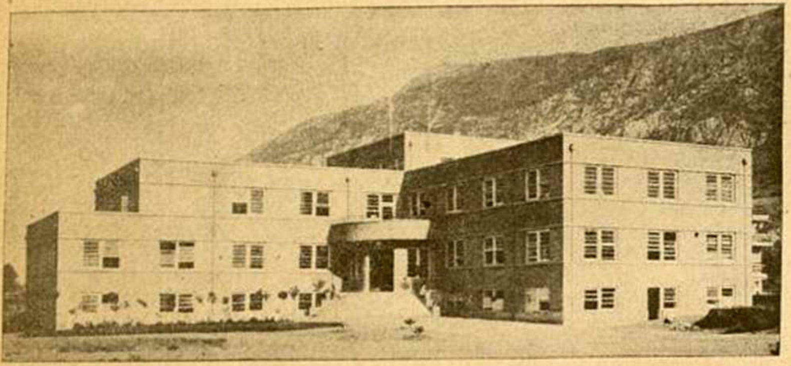

Manisada Yeni Yapılan Yüz Yataklı Memleket Hastahanesi

Manisada inşası biten resmî binalardan biri

gibi takındığı tavır, öteyanda alıcı firmanın menfaatine rükû etmektedir.

Piyasanın ilk günü hep böyle geçer. Müteakip günleri yazmağa lüzum görmüyorum Çünkü bir alıcının ardında elli altmış satıcının dolaşması, tamamen tabiîleşen bir hadise halini alır.

Diyorlar ki :

«Tütüncülük öyle bir meslek ki satması, meydana getirmesinden müşkül!»

Bu söz pek doğrudur. Mahsul yetiştirilirken bir yığın zevkin içine bir yığın da meşakkat karışır. Tam altı ay uyku intizamını memleketten tardeden bu büyük meşakkat, "satış güçlüğü„ nün karşısında öyle ufalır, öyle küçülür ki!.

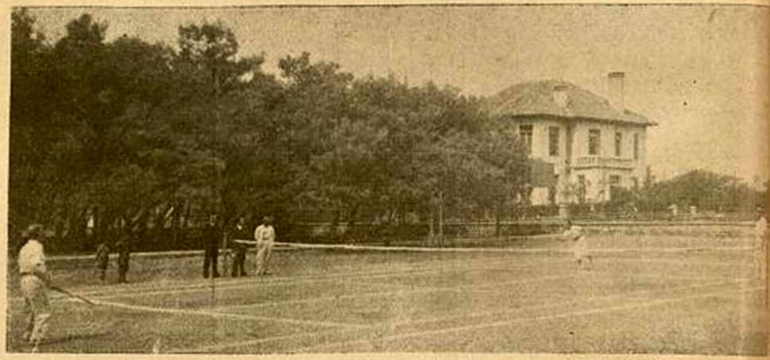

Manisa Tenis Kordu

Satış güçlüğü... Buna meydan veren yine zürradır. Müstahsil arasında bir yıl olsun ittihat yapılamadı. Meydan daima boştur. Ve bu boşlukta serbestçe at oynatanlar, mutavassıt geçinen bir yığın hasis menfaattır.

Bu adamlar piyasadan uzaklaştırılmalıdır. İşte, iki ay sonra mübayaat yine başlıyacak, yine böyle manzaraların şahidi olacağız. Vakit varken tedbir almak gerek.

Ege tütüncülüğünün sırtında ufak büyük bir alay çiban var. Bunları kurutup kapatmak lâzım. Hiçbir kumpanyada, hiçbir firmada kabahat arayacak vaziyette değiliz. Herşeyden evvel göze ilişen yalnız mutavassıtlardır. Ve suyu bulandıran da hep bu mutavassıtlardır.

Piyasayı teşviş eden, fiatları işkâl eyleyen hep bu adamlardır. Zürra, bunlardan yaka silkiyor.

Binaenaleyh, tütüncülüğün ilkönce mutavassıt ellerden kurtarılması, yaran... tedavisinde en büyük tesiri gösterebili...

***

Ben, arkadaşımın yazısını aynen nak... ile iktifa ettim. Tütüncülerin bu ebedî ele... ve ıstırabını, o kadar geniş bir görüş ve la... bir üslûp ile ifade etmiştir ki.. bunlara b... kelime ilâvesini bile zait gördüm.

Manisa Tenis Klübü

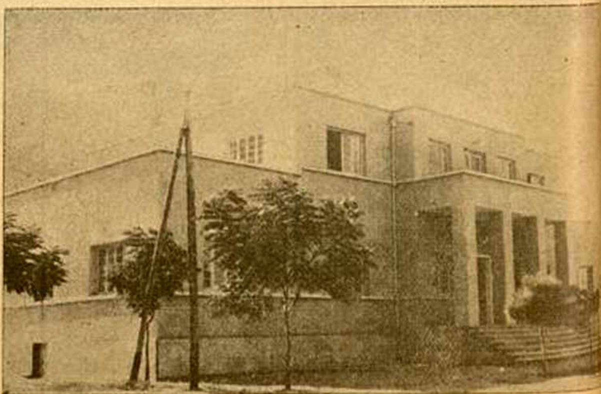

Manisa Kitapsarayı

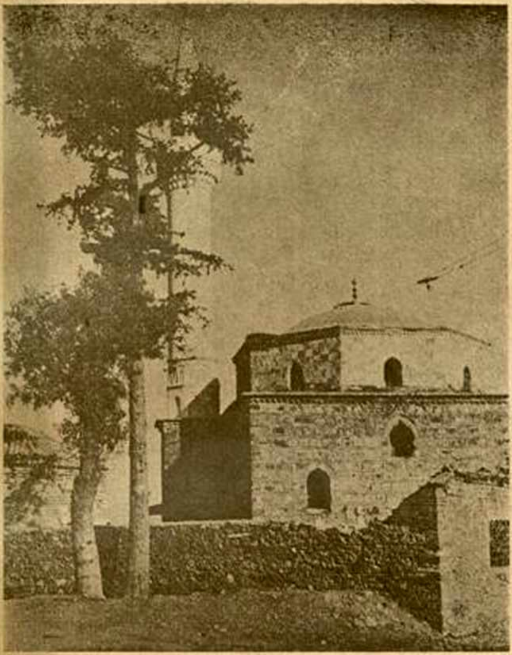

Manisa : Husrevağa camii

Manisa : Sultan camii

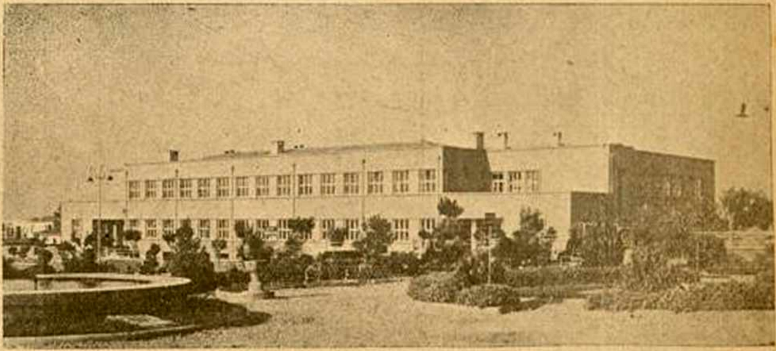

Manisa Kız Enstitüsü

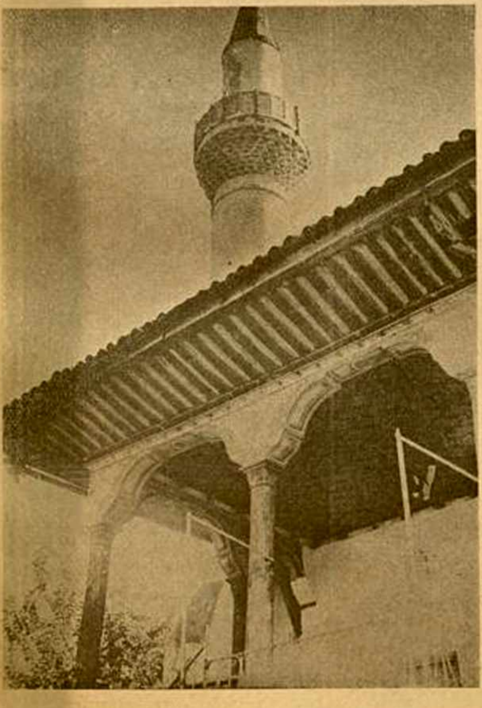

Manisa: Arapalanı camii

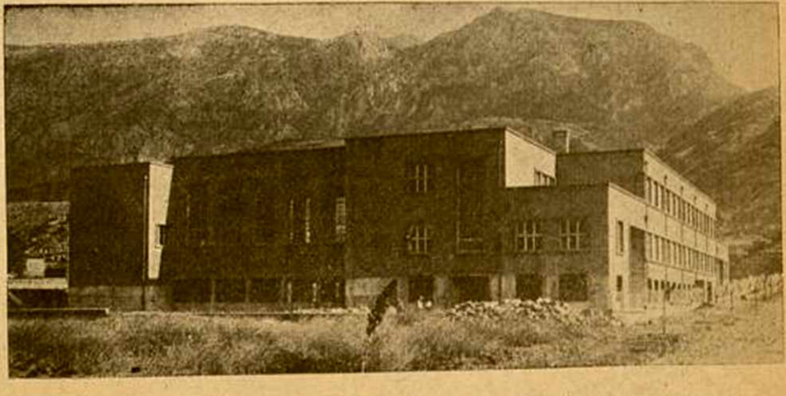

Manisayı Süsleyecek Yeni Binalardan biri İnşaat Halinde

ÜZÜM VE MANİSA

HULÛSİ GÜNAY

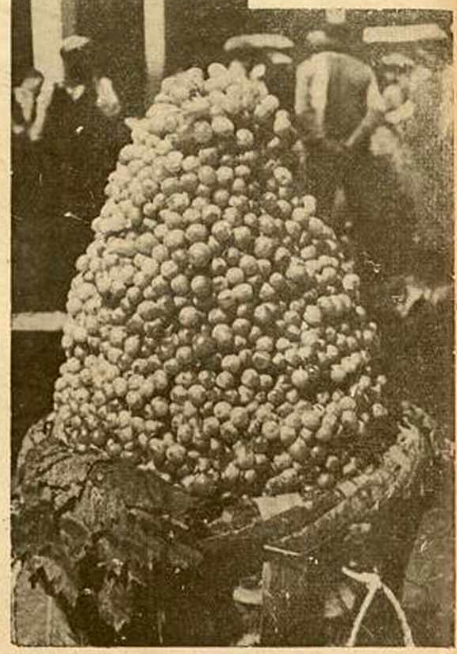

Manisa üzüm bayramı bende şu intibaı bıraktı: Bu bayram halk tarafından hakikaten benimsenmiştir. Henüz üç yıllık bir maziye sahip bulunan « üzüm günü » nün ileride bir çok tekâmül merhaleleri kaydedeceği muhakkaktır. Zira, Manisa ismi her yerde üzümle beraber söylenir. Bu şehir ne zaman hatırlansa, derhal çekirdeksiz üzüm akla gelir. Bir zaman Lütfi Kırdar Manisa için bana şunları söylemişti:

« Üzümün muhite soktuğu parayı tasavvur edin! karşımıza otuz milyonluk muazzam bir yekûn çıkıyor, demektir ki üzümcülüğün en hususî kıymetini bu cihette bulabiliriz. Bu hususiyete, umumi sağlığı takviye eden bol güneşi ilâve ediniz; neyi hatırlarsınız?.

Maddî varlık, ümran ve neşeyi temin ediyor. Temiz hava bol güneş bünyeleri zindeleştiriyor. Bu iki şey neye müsavidir?

Biz buna «saadet» dedik.

Ve Manisanın ikinci bir adı da "saadet beldesi" dir.

***

Bu mevzu üzerinde konuşurken bir noktaya temas etmek faydalı olacaktır:

Yukarıda, üzüm bayramının Manisa için ciddiyetle takib edilmekte olduğunu yazmıştık. Eski Yunanlıların bağ bozumu zamanı yaptıkları şenlikleri, şarap bayramlarında «Baküs» ü nasıl takdis ettiklerini azçok hepimiz biliyoruz. Gönül birçok şeyler ister. Biz de, o zamanlar bağbozumu zamanı yapılmış olan eğlencelere kendimize uygun hususiyetler katarak, daha doğrusu mahallî bünyemize uydurarak tatbik sahasına koyarsak, herhalde bu bayram daha canlı manzara arzedecektir. Gelecek yıl, eski Yunan an'aneleri tetkik edilir de üzüm bayramına ait bazı orjinaliteler ortaya konursa, daha evvelden bunlar hakkında propagandada bulunmak suretile pek kalabalık bir ziyaretçi kütlesi çekmek kuvvetle muhtemeldir.

Lâkin herşeyden evvel bu bayramın tam bağbozumu zamanına tesadüf ettirilmesi lâzımdır. 21 ağustos biraz mevsimsizdir. Doktor Lûtfi Kırdar'ın, bunu, 21 ağustos, yani İzmir fuarının açılmasından bir gün sonraya bırakması, fuar ziyaretçilerinin ve bilhassa vekillerin Manisayaya gelmelerini temin içindi. Oysa ki bağbozumu zamanı Manisaya dış vilâyetlerden daha fazla akın olacağı kolayca tahmin edilebilir. Fuarı ziyarete gelenlerin, henüz yorgunlukları üzerlerindeyken kalkıp ta Manisaya gitmeleri biraz uzak ihtimaldir. Bundan başka, üzüm bayramını 21 ağustosta yapmak, komşu vilâyetlerle beraber kazalardaki halkı da kaybetmek demektir. Fuar çok daha cazip bir eser olduğu için bilhassa onun açılış merasimini görmek üzere İzmire koşanların tekrar geri dönmeleri imkânsızdır. Ankaradaki büyüklerimizin üzüm bayramına her vakit alâka göstereceklerine şüphe yoktur.

Şu hale nazaran Balkan memleketlerinde olduğu gibi, bağbozumu için münasip bir gün tayin edilerek üzüm bayramı o günde tes'it olunursa, dışarıdan Manisaya daha fazla ziyaretçi geleceğini söylemek, hiç te kehanet olmaz. Bu düşüncemizin üzüm bayramiyle alâkadar komitece ve bu komitenin kıymetli başkanı Şevki Birsel tarafından alâkayla karşılanacağını umuyoruz.

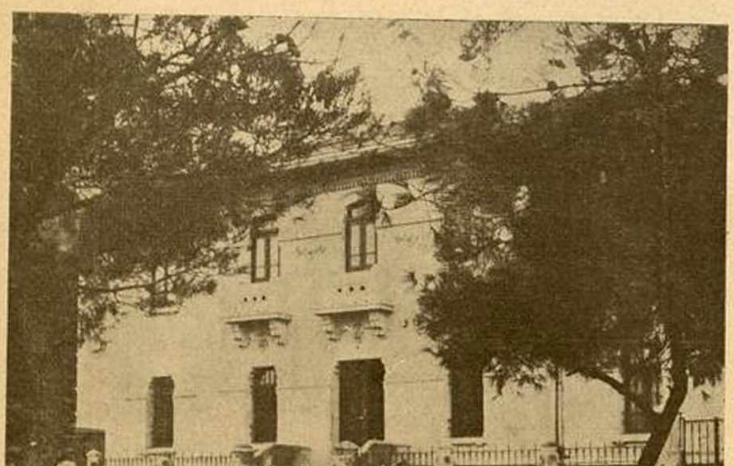

Manisa Ziraat Bankası

MANİSA

ÜZÜM ŞARKISI [*]

«Söyleyin bu üzüm başka nerde var?
Danesi bir inci, salkımı bahar!
Bunun değerini yiyenler anlar.
İçinde sağlığın gözü gizlidir,
Bu üzüm edalı bir «Gediz» lidir!
Canını sevenler bol üzüm yesin,
Hem yesin, hem üzüm türküsü desin.
Tanrıyı sevenler doğru söylesin;
Bu üzüm var mıdır başka illerde?

Manisa üzümü destan dillerde!
Her yılın bu günü gülün, oynayın,
Bu günü bağcılar bayramı sayın,
Türkümü doğudan batıya yayın;
Ün alsın Manisa adı dillerde,
Dolaşsın üzümün tadı dillerde..»

Dr. Necdet Otaman

[*] Bu şarkı, «Zeynebim Zeynebim» havasında söylenir.

Manisa Bağcılığında Müstahsilin Dertleri Nedir?

C. H. P. İlyön Kurul Başkanı Bay Kenan Çapan ile Bir Konuşma...

YAZAN:
DUĞRUL DELİORMAN

Ağustos ve eylül aylarında Manisayı ziyaret eden bir yabancı, caddelerin tenhalığı ve bazı dükkânların inik kepenkleri karşısında, burasının durgun ve ölgün bir şehir olduğunu zanneder. Fakat biraz tahkik edince öğrenir ki, halkın kısmı küllisi bağ evlerine taşınmıştır. Çünkü; Manisalıların üçte ikisi bağcıdır. Yani, yalnız üzümün getirdiği irat ile mühim ihtiyaçlarını giderirler. Hattâ, esnaf ve tacirler bile bağcıdırlar. Dükkân işleri fena giden esnaf üzümün getirdiği kârla, zararını telâfi eder.

Pazar günleri bir memur arkadaşınızı evinde aramak beyhudedir. Çünkü, onlar dahi, kiraladıkları bağa gitmişlerdir.

Bütün bunlar gösteriyor ki Manisa halkı, en fakirinden en zenginine kadar bağcılıkla meşguldur.

Aynı zamanda bir bağcı olan Parti başkanı ve Bağcılar bankası müdürü Kenan Çapan'la bu mevzu üzerinde konuşurken ona:

— Peki, dedim; Köylü ne vaziyette? Şehirli, bağcılık yapmak suretile bozulan bütcesini düzeltebiliyor. Halbuki, hayatını, sadece üzüme bağlamış olan köylünün, bazı madrabazların elinde oyuncak

C. H. P. Vilâyet İdare Heyeti Başkanı ve Bağcılar Bankası müdürü Kenan Çapan

olduklarını, mahsullerini yok pahasına bunlara teslim ettiklerini duyuyoruz?

Bay Kenan, sert bir el hareketi ile devam etmeme meydan bırakmadı:

— Hayır, hayır; bugün için böyle bir mesele yoktur. Hattâ köylü, şehirli bağcıdan her zaman için daha kârlıdır. Çünkü, onlar, mevsim başladıktan sonra çoluk çocuklariyle bağlara çıkarlar; çapasını da, ilâcını da kendileri yaparlar. Yani amele parası vermezler. Bu şekil bir çalışma neticesinde elde ettikleri kuru üzümü, daha düşkün bir fiatle satsalar bile yine zarar görmezler. Yeter ki mahsul olsun, havadan bir belâ gelmesin.

— Havadan gelen belâlar nelerdir?

— Meselâ delice yağmur, meselâ kırağı, meselâ soğuk. Bağcıları mahveden bunlardır. Yoksa, elinde mahsul bulunan köylünün gözü açıktır. Onu, madrabazlar kafese sokamazlar. Fakat, böyle bir âfet başgösterince, işte o zaman madrabazlar faaliyete geçerler. Daha doğrusu tefeciler.

Parti başkanı kahvesini yudumladıktan sonra gülümsiyerek devam etti:

— Artık, onların da pabuçları dama atıldı ya.

Bağcılar bankası, köylümüzün imdadına yetişmektedir.

Havadan belâ gelince, köylüye imkân olan her yardım yapılmaktadır.

Manisa C. H. P. binası

Manisa bağlarında budama işleri

— Bu belâlara karşı esaslı tedbirler alınamaz mı?

— Bağcılarımızın kafalarında düğümlenen bir suale siz de dokundunuz. Alınır. Her kilide anahtar bulmak imkân dahilindedir. Meselâ, ziraî asayişin temini için bir ziraî sigorta kurulmalıdır. Bunun için de arazinin kadastrosu yapılmalıdır. Ziraî sigortaya devlet sermayesinin iştiraki temin edilemezse, yine bir sürü suiistimallerin önü alınamaz. Misâller ve meğe lüzum yok. Bu şekil bir sigorta sayesinde hem halk emniyet ve huzur içinde çalışır, hem de alınan mahsule daha geniş pazarlar bulunabilir.

Sonra, bizim bir de tente derdimiz vardır. Malûmya, tente kurumak yere serilen üzümü yağmurdan korumak için kullanılır. Bugünkü vaziyette, bir çuval üzümün kuruması, elli liralık tente ve cihazı ile kabil oluyor. Ancak bunu, pek tabiî ki her köylü temin edemiyor.

Manisa Bağlarında Çapalama İşleri

Alaşehrin Umumî Görünüşü

Halbuki, bir üzümcü için tente elzemdir. Adana mensucat fabrikası tente çıkarıyor vakıa. Lâkin, çok pahalı. Düşünün ki, on beş çuvallık üzümü kurutmak, 750 liraya vabestedir.

Netice: Bağcıyı korumak için tentenin ucuzlatılması ve ziraî sigortanın kurulması şarttır.

— Harice yaş üzüm sevkediliyor mu?

— Maalesef hayır. Geçen sene Almanyaya gönderilmişti. Fakat, bazı sebepler dolayısiyle bu iş yarım kaldı. Üzüm kurumunun harice üzüm sevketmek hususunda muvaffak olamamasını, ambalaj yapılamamasında aramalıdır. En ufak işlerimiz için derhal Avrupadan mütehassıslar celbediyoruz. Diplomalı ambalaj mütehassısı istemiyoruz. Meselâ Bulgaristana buradan birkaç kişi göndermeli. Bu şekilde kendi içimizden mütehassıs yetiştirmiş oluruz. Laypzik sergisinde, sandıklardan çıkarılan üzümleri görmüş ve hayrette kalmıştım. Haftalarca sandıklar içinde kalmış olan bu üzümler, birkaç dakika evvel kütüğünden koparılmış kadar kütür kütür, taptaze idiler.

İstasyon civarındaki şarap fabrikasını hatırladım, bay Kenana, bu fabrikanın ehemmiyetini anlatmasını rica ettim.

— Manisa için hayatî bir meseledir, dedi; bakın, size bir hatıramı nakledeyim: 1929 senesinde idi. Umumî buhran başlamıştı. Bağcılar; «üzümlerimiz iyi olsa da borçlarımızı biraz kapatabilsek...» diye bağları ürerine titrerken, bir yağmur başlamasın mı? Ama, ne yağış!... Adeta, tufandı o... Mahsul sergide idi. Ve üzümleri seylâp, bir günde aldı, süpürdü. Bağcılar, içleri yana yana mahsullerini havadan gelen belânın eline bıraktılar.

O zamanlar şarap fabrikamız bulunsaydı, hiç olmazsa yağmurdan kurtarılan üzümler sayesinde müstahsil, biraz bütçesini doğrultabilirdi.

Tekrar ediyorum, şarap fabrikası, Manisanın hakikî ihtiyaçlarını karşılaması itibarile son derece ehemmiyetlidir.

Şimdi bir noksanımız var. Fiatın düşkün olduğu zamanlarda mahsulünü satmak istemiyenler için umumî üzüm depoları inşa etmek istifadeyi mucip olacaktır.

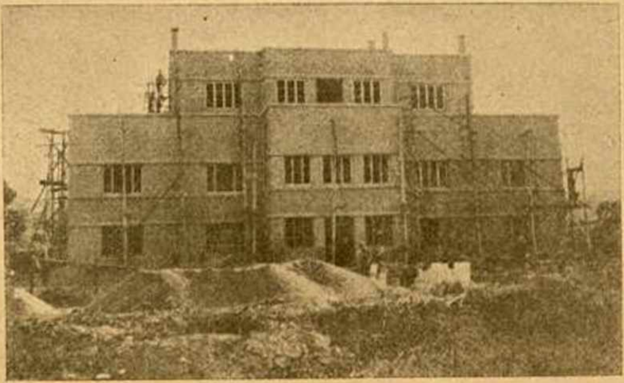

Yeni Yapılmakta Olan Alaşehir hükümet Konağı

MANİSA HALKEVİ

Hareketleri

Başta Vali Faik Türel oldukları halde, Azmi Önakın gibi bir münevverin ve arkadaşlarının idaresinde Manisadaki Halkevi hareketleri bugün büyük bir hız almıştır. Bu vadide yapılan hamleleri ancak kısme gösterebilmek için Manisa broşüründen aldığımız bir parçayı buraya geçiriyoruz:

Üçüncü Parti Kongresi toplantısında birçok memleket davaları halledilirken, klâsik mektep sistemleri haricinde büyük halk kütlesinin de yetiştirilmesi en başta gelen meselelerdendi.

Partinin büyük Başbuğu ileri görüşlerile bu işe en kestirme yoldan hal çaresi olarak (Halkevlerinin) kuruluşunu bulmuştu. Büyük yığınların terbiye ve yetiştirilmesinde böyle ileri görüşlü bir fikir; ancak okadar büyük bir baştan çıkabilirdi. Memlekette yapılan sayısız inkılâpları başarmak ve onu lâyık olduğu dereceye yükseltmek; memleketi kurtarmak kadar büyük bir işti. Parti, siyasal vazifeler kadar memleketin Kültür davasında mühim roller oynayarak bu büyük işi de ele almıştı.

Bu amacın tahakkuku için 1932 yılında ilk açılan (32) Halkevinin bir denemeden ziyade; olgun verimler ve önemli meseleler ortaya çıkarması, bu işin çok isabetli bir yol olduğu sonucunu verdi. Bunun üzerine bütün Parti teşekkülleri yer ve zaman müsaadesi nisbetinde bu işe el koymağa başladılar. Manisamız da bu kafileye /1933/ yılında katılmış bulunuyordu.

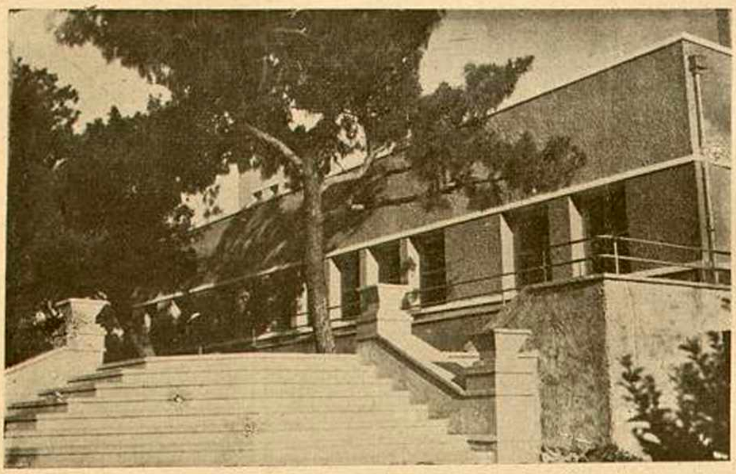

Manisa Halkevi binası

Her Osmanlı diyarı gibi; Manisamız da uzun yıllardan beri imar ve bakım görmemiş, halkın yetişmesi hüdai nabit, Kültürü: Arap çöllerinin geri ve ruhsuz havası içinde bocalıyordu. Halkın bütün kazancı, Gedizin bereketli topra larının verimi; ya Saray israflarına, ve yahut da derebeyi ve mütegallibeleri keyfine harcanırdı. Uzun harp yılları da her Anadolu şehri gibi Mani gençlerinin taze ve gü kanı da; ya Yemenin kızgın çöllerinde, yahu Balkanların sarp ve ya çın dağlarında akard İhtiyar ana ve babaları gözleri yurdundan ziya de; uzak serhatlerde evlâtlarının acılarına ba kmakla geçerdi.

Kuru ve boş bir ide alin çıkmaz yollarında Asırlarca böyle yürütül dük. Yemenden, Kafkas tan, Balkanlardan b idealin boşluğuna, hiç ğine kafamızı çarpara geri döndük. Umum harpten yorgun ve bi kin yurda döndüğümü zaman; eli, kolu, etle canavarlar tarafında parçalanan, paylaşılan bir ana göv gördük. Tarihin mucize diye kaydetti büyük kurtuluş savaşımız: bu didi lenmiş vücudun zinde bir gövde çelikleşmiş bir irade halinde dirili nin, kudretleşmiş ifadesidir.

Yanmış, yakılmış ve hırpalanmış ol bu ana yurdun bakımı, tedavisi, yapıl cak işlerimizin en başında geliyord Parti ve onun kurduğu Hükûmet mem leketi kurtardıktan sonra; asrın icapl rına uygun sosyal, siyasal, kültürel b

Manisa Halkevinde açılmış olan zehirli gazler kursuna devam edenlerden bazıları

Halkevi koro heyetinden bir kısım

kalkınma ile onun lâyık olduğu yüksek mevkie çıkarmayı ön safa aldı.

Halkevleri bu yüksek idealin tahakkuku için (6) yıldanberi çeşitli çalışmalarile bu işteki ödevini yerine getirmek için hummalı bir faaliyet sarfetmektedir.

/1933/ senesi /20/ Şubatında merkez Manisa.

/1934/ yılında Kula:

/1935/ yılında Alaşehir;

/1936/ yılında Turgutlu, Salihli, Akhisar;

/1937/ yılında Kırkağaç:

/1938/ yılında Demirci

Halkevleri de bu şerefli safa katılmış bulunuyordu. Evlerimiz o günden bu güne kadar büyüklerimizin yüksek müzaheretleri ve memleket gençliğinin değerli alâkalarile her sahada göğüsleri mizi kabartacak başarılar kaydetti.

Bidayette tek katlı, tek odalı bir çatı altında faaliyete başlayan evlerimiz, mesailerine inkişaf ve hız verdikçe, kuruağlarının ihtiyaca kâfi gelmediğini görmüşler ve bu gün modern ve hertürlü ihtiyaca elverişli birer eve sahip olmuşlardır.

Halkevi azalarından bir grup bir köy gezintisinde

Muhtelif komiteleri vasıtasile yaptıkları başarılardan alınan gurur, bu sahada büyük ve küçük mikyasta rol almış olan bütün Manisa Vilâyet gençliğinin malıdır. Başlangıçtan bu güne kadar geçen kısa zamandaki Ev faaliyetlerini söz ve kelime kalıbından çıkararak rakamların beliğ ifadelerine bırakmak için Manisa Halkevinin 1937-1938 mesai yılına ait faaliyetini örnek olarak alıyoruz.

Halkevi azalarından bazı bayanlar bir köy gezintisinde

Evin komiteleri tarafından -692-, muhtelif kurumlar tarafından da -97- toplantı yapılmıştır. Muhtelif piyesler üzerine -63- temsil verilmiş, (26461) yurddaş bulunmuştur.

(31) konser verilmiş, (11625) dinleyici gelmiştir. -13- defa sinema gösterilmiş, (4553) seyirci görmüştür. -69- konferans verilmiş, (24151) vatandaş istifadelenmiştir. -16- Projeksiyon faaliyeti olmuş, (6504) yurddaş bulunmuştur. İnkılâbımız, küçük san'atlar el ve ev işleri, tarih, zehirli gazler, resim, üzüm üzerine -8- sergi açılmış ve (155603) ziyaretçi gelmiştir.

Manisamızın candamarı olan üzümün ekonomik değerini belirtmek ve verimini arttırmak, güzel üzüm yetiştirmek amacile her yıl 21 Ağustosta bir üzüm bayramı yapılmasına karar vermiş ve bunu 1937-1938 yıllarında geniş ve etraflı bir proğramla tatbika muvaffak olmuştur.

Bu muvaffakıyetten iyi ve müsbet neticeler alınması tam bir örnek olmuş ve Akhisarda tütün, Kırkağaçta kavun, Turgutluda pamuk bayramı günleri yapma kararı da bu kaza Halkevlerimizce alınmıştır.

26 — Kongre, — 12 — Balo, — 36 — tören ve şölen, — 14 — nişan ve nikâh — 53 — çaylı dans, — 62 — köy gezisi, — 12 — Edebiyat toplantısı yapılmıştır. (605) talebeye kitap, kalem defter, elbiselik gibi yardımlarda bulunulmuştur. (48) Yurddaşın daimî olarak iaşeleri temin

Manisa Çocukbahçesi

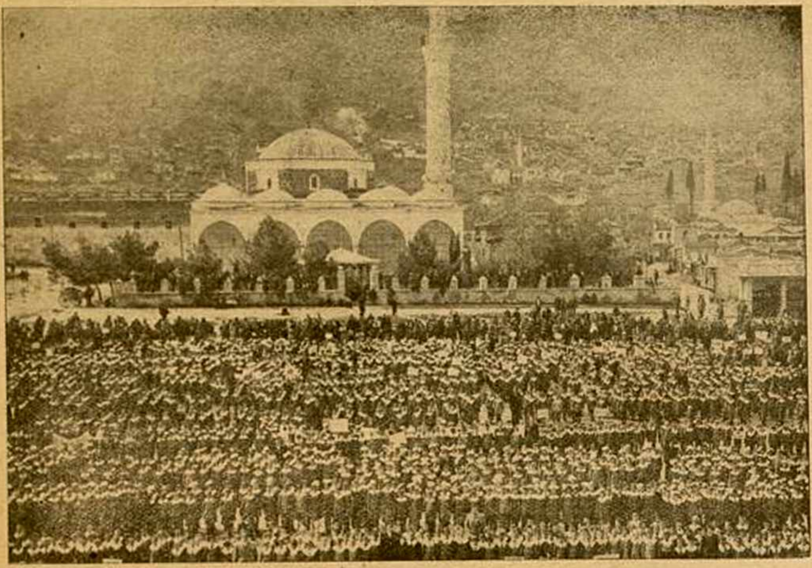

Manisanın bugünkü yavruları yarına hazırlanıyorlar

edilmiş ve cezaevindeki (50) vatandaşa iç çamaşırı yaptırılmıştır.

(A. B.) Halk dersaneleri; zehirli gaz uçak modelciliği, lisan, biçki, dikiş, şapkacılık, şan, keman, mandolin üzerine muntazaman devam eden kurslar açılmıştır.

Manisanın coğrafyası ve tarihi yazdırılarak gayet büyük bir özenle tabedillmiştir. (Gediz) adlı aylık bir derginin intişarı temin edilmiştir. Eve bir yıl içinde (429895) yurddaş gelmiştir :

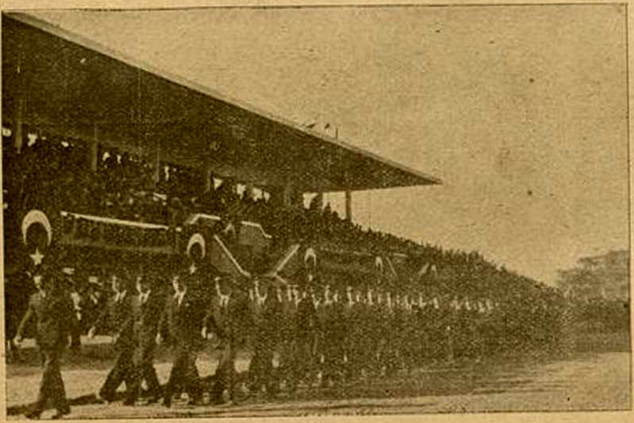

Manisanın yeni Stadında, talebelerin geçit resmi

Bu rakamlar bize gösteriyor ki yap-lan işler göğüslerimizi kabartacak kad-değerli olmasına rağmen, hiçbir zama-bizi gururlandıracak şeyler değildi-Önümüzdeki yıllar, bu yapılan işle-karşısında artık bizi oturtmağa değ-daha çetin ve zorlu, daha başarılı v-verimli vazifeler için memleket münev-verini iş başına çağrıyor.

Klüpler :

Manisada 4 spor klübü vardır: Y-dırım, Sakarya, Bozkurt ve Oksp-isimlerini taşıyan bu klüplerin en eski Sakarya klübüdür.

Bunlardan başka, Dağspor, At v-Av spor namlarile üç spor teşekkü-daha vardır. Umumunun faal âza mi-darı (2805)dir.

Kazalara gelince:

Akhisarda: Akhisar, Akhisar gen-ler birliği.

Turgutluda: Turgutlu spor, Turgu-lu idman yurdu.

Salihlide: Gürbüzl-yurdu.

Alaşehirde: Işıkspor.

Demircide: Gençler bi-liği

Kırkağaçta: Gençler bi-liği (Bandosile birlikte).

Eşme, Kula, Gördeste Halkevi spor kolları.

Somada: bir güreş bi-liği mevcuttur.

Bu klüplerden Manis-Akhisar, Turgutlu, Salihl-Alaşehir klüpleri, Tür-spor kurumu tarafında-federe edilmişlerdir.

Kaza klüplerinin fa-âza adedi, topluca: 14-gençtir.

Merkezle beraber bu yekûn 2300 ge-olur.

15 sene içinde büyük bir canlılı-gösteren Manisa sporcuları, Manis-satdında muhtelif klüplerle bir ço-maçlar yaptıkları gibi, civar kaza ve v-lâyet klüplerile de birçok temasları-bulunmuşlardır.

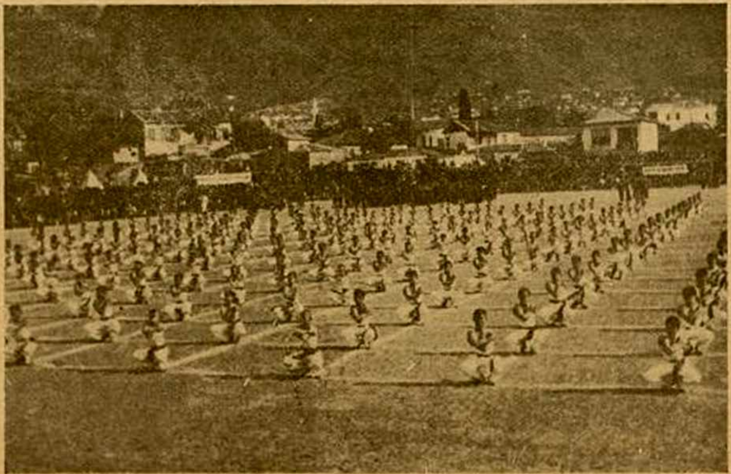

Manisada bir 19 Mayıs Spor bayramı

EVLENME

Mecmuamız yazıcılarından İzmir Erkek Talebe Yurdu müdürü bay Şerif Andaç ile İzmirin tanınmış ailelerinden avukat bay Ahmet Celâlettin kızı bayan Melâhatın nikâh-ları, İzmir nikâh dairesinde iki tara-fın yakın dostları huzurunda kıyıl-mıştır. Genç evlileri tebrikeder, sa-detler temenni eyleriz.

Manisa müzesinde : Milâtdan önce beşinci yüzyıla ait Roma eseri bir kadın başı

MANİSA TARİHİ

Hakkında Bir Konferans

●

Bu parça, Üniversite Edebiyat Fakültesi arkeoloji profesörü Bassert'in Manisa Halkevinde, 1936 senesinde verdiği konferanstan alınmıştır.

●

.... Manisa tarihi, Yunan müverrihleri ile başlıyor; Yunan müverrihleri de, eskiye ait malûmatı bilmiyorlardı. Efsaneleri ve hikâyeyi çok sevdiklerinden, mütemadiyen bu çeşni üzerinde yazıyorlardı. Yunan müverrihleri, Manisanın kuruluşunda Amazon'ların da eli olduğunu söyliyorlardı. Amazon, silâh taşıyan kadınlardır.

Eti tarihinde kadınlar, çok rol oynamışlar ve modern hayatı ihya etmişlerdir. İhtimal ki başka milletlerde kadınların serbestisi olmadığına göre, bu milletler için Eti kadınları, Amazon'lar olarak tanınmışlardı. Tarih bakımından Amazon'ların ne olduğunu bilmiyoruz.

Yunanlılar devri:

Eski efsanelerde Manisanın kuruluşu için Tantalus ve onun kızı Niobe büyük rol oynadı.

Yunanlılar, bunların Yunanlı olduğunu iddia ediyorlar; halbuki, bu isimler Yunanlı değil, Anadoluludur. Tantalus'un yaptığı «Tantolis» kalesi yukardadır; tepeye çıkarsanız, kalenin temellerini ve sahrınçlarını görürsünüz. Burada, Niobe'ye ait bir eser vardır. Eski Yunan şairi Homer, İtalya adasında eski Mağnezya'da Niobenin çocuklarını kaybettiği için ağladığını söyler; Homer'in bahsettiği Niobe, elden çıkmış bir eser değil, tabiîdir; kaya rutubetli olduğu için, içinde su sızdırır; bu hal, Homere, onu ağlar şekilde tasvir ettirmiştir. Niobe, çocukları çok olduğundan mağrurdu, ilâhlara karşı gelirdi. Apollon'un kızkardeşi Artemis, Niobe'yi kıskandığından, kardeşi Apollo'na, Niobenin çocuklarını öldürmesini söyledi. Apollon'da Niobenin çocuklarını bir okla öldürdü. «Niobe'nin yedi kızı» diye tanılan kızları, hepiniz " görmüşsünüzdür. Bugün bile İslâmlarca Niobe kızları aziz diye tanınır ve ondan ötürüdür ki, kadınlar tarafından ziyaret edilir. Şair Homer'in de Niobe diye bahsetmiş olduğu şey, en eski kaya parçasından başka birşey değil-

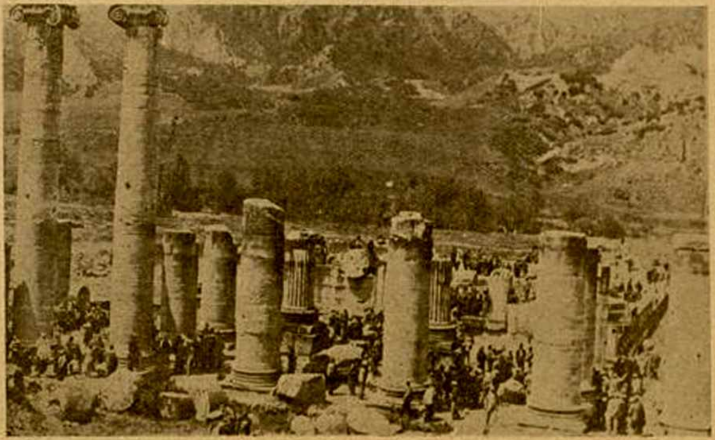

Meşhur Sart Harabeleri

dir. Etiler, burada merkezden uzak olduğu için ihtimal ki uzun müddet barınamadılar. Mağnezya, İsadan 1400 sene evvel tamamen bir Yunan şehri oldu. Yunan ırkından olan Eolar burayı zabtettiler. O zamanki Mağnezya, Yunanlıların hakimiyetini kabul eden Anadolulu bir şehirdir. Şüphesiz ki Eolar, burayı, geldiklerinde boş bulmadılar; buranın eski sakinleri vardı.

Fakat, Yunanlılar bunlara dair birşey söylemiyorlar; onun için Eolardan evvelki halkı bilmiyoruz. Bize bunu, ancak oralarda yapılacak bir hafriyat gösterecektir. Eolar, burada uzun müddet kalmadılar.

Lidyalılar devri:

Bunlardan sonra buraya Lidyalılar hakim oldu. İsadan 665 sene evvel Oyges

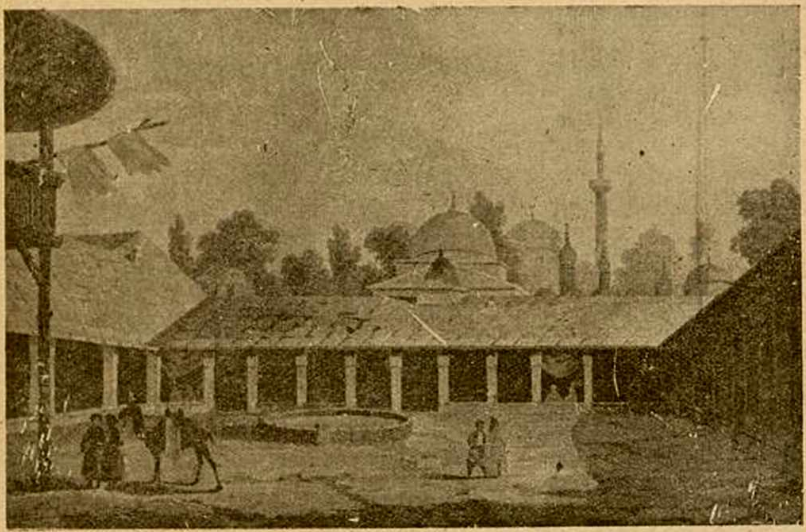

Osmanlıların işgalini müteakip Manisada bir cami ve kervansaray

Manisayi fethetti. Manisa, Lidyalıların elinde milâttan evvel 666 ten 544 tarihine kadar kaldı. 546 tarihinde meşhur Lidya kralı Krezüs, İran hükûmdarı Kyrus tarafından mağlûp edilerek Lidya hakimiyeti ortadan kalkmıştır. Şüphesiz ki, mağlûbiyetten sonra bütün Lidyalılar kaybolmuş değildir. Manisa müzesine gidecek olursanız, orada Lidyalılara ait kitabeyi görürsünüz. Ve eminim ki Manisa ve civarında Lidyalılara ait bir sürü kitabe vardır.

İranlılar Devri:

İranlılar, 546 dan büyük İskender'in Manisayı zabt tarihi 333 e kadar orada kaldılar. İskender'in Anadoluya yaptığı seferde İraniler içeriye atıldılar. Binaenaleyh Manisada, Lidyalılardan sonra iki asırlık bir kültür tabakası da bulunacaktır. Şüphesiz ki Manisada İranlıların küçük memurları ve askerleri vardı. İhtimal ki onla-

Tarihî Manisadaki eski eserlerden biri

ra dair birşey bulunmıyacak. Büyük İskenderle Manisada Grek ve Helen kültürü başgösterir; bu devirden itibaren Yunan ve Roma kültürü görülür.

Uzun boylu şeyler söyleyerek başınızı ağırtmak istemem. Kısa bazı tekrarlarla eski şeyleri hatırlatmak isterim. İskenderden sonra Anadoluya İskender'in generallerinden Solaykos hakim olur; bundan ötürüdür ki, bunun kurduğu hükûmete kendi namına izafeten Soleykit'ler denir. Bunları da Bergama hükûmdarları takip eder; bunlar da Bergamada otururlardı. İsadan 33 sene evvel Bergama Hükûmdarı üçüncü Atalos bir vasiyetname ile Bergama hakimiyetini Romalılara teslim etmiştir ki, tarihde ender görülün bir hadisedir.

Romalılar Devri:

Bu tarihten sonra Manisa, Roma hududları içine girer. Roma hakimiyetine rağmen yine resmî lisan Yunanca kalmıştır. Bunlardan dolayı burada, hiçbir zaman Lâtince kitabe bulamayacaksınız. Roma hakimiyeti esnasında büyük bir zelzele oldu; eskiden kalan bütün eserler, âbideler yıkıldı.

Başka memleketlerde eski eserlere tesadüf edildiği halde, burada zelzele yüzünden eski eserlere tesadüf edilemez. Eski eserlerin hepsi toprak altındadır. Zelzeleden sonra imparator Tiberyüs şehri yeni baştan inşa ve ihyaya başladı. Roma İmparatorluğu, Şarkî ve Garbî Roma İmparatorluğu diye ikiye ayrılınca burası, Şarkî Roma İmparatorluğuna, netice itibarile Kostantin'ın hakimiyeti altına girdi.

Bizans Devri:

Manisa, Şarkî Roma İmparatorluğu hakimi eline geçtikten sonra, büyük bir ehemmiyet kazandı. O zaman, burada büyük bir Piskopos oturuyordu. 13 üncü asırda İstaubul, Lâtinler tarafından zabtedilince, Bizans İmparatoru Yuhannos Dukas, Manisaya kaçtı; İmparatorluğu buradan idare etti. Yuhannos Dukas, Manisayı

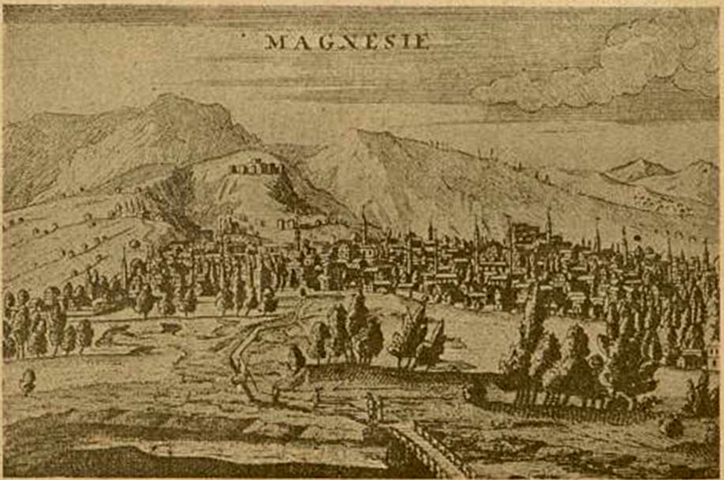

18 inci yüzyılda Manisa

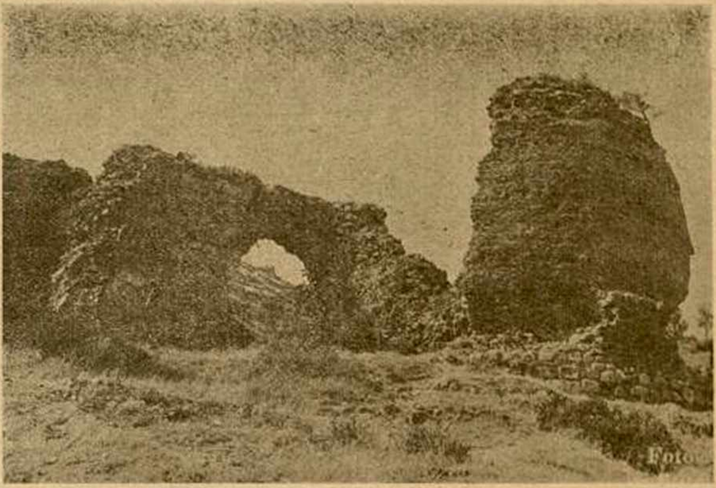

Manisa kalesinin dış duvarlarından bir parçası

geldikten sonra hayatını emniyet altına almak için, zannederim ki yukarki kaleyi yaptırdı. Siz de tasdik edersiniz ki bukadar yükseğe çıkmak ve orayı zabtetmek çok zor bir iştir. Ayni zamanda kalenin yeni yapılmış olması da noktai nazarımızı teyit eder.

Türkler Devrinde:

1398 de Osmanlılar, bu havaliyi aldılar. 1402 de Timur buraya gelince, Osmanlılar, Manisadan bir müddet çekildiler; bilahare tekrar hakim oldular. [1]

Görüyoruz ki Manisa, tarihte alelâde bir şehir değil; bilâkis çok büyük rol oynamış bir şehirdir. Çok tessüfe şayandırki Manisanın bu kadar eski ve büyük bir tarihi olduğu halde, bu tarihe vakıf değiliz. Buna da sebeb, doğru dürüst bir hafriyatın yapılmamasıdır.

Ankara harbından sonra Timur, küçük oğlu Mehmede Bursa ve Manisa arasındaki bölgeyi harap etmesini ve sonuncu şehri kışlak yapmasını emretti. Sonra Timur, Anadolu ziametlerini eski sahiplerine iade etti. Fakat, 1410 dan itibaren birinci Sultan Mehmet, Saruhan bölgesini tekrar aldı; Manisa, Osmanlı şehzadelerinin ikametgâhı oldu. (Cihannüma S. 635 Darülumman) Fakat, birkaç zaman zarfında 1405-1425 bu mıntaka âsi Cüneyd (Aydın hakimi Osmanın oğlû) ın faaliyet mıntakası dahiline girdi. (Hammer P. 1. O. 327-271)

1444 te tacından feragat eden İkinci Murat, ihtiyarı uzlet için Manisayı intihap etti. mütecaviz Macarlar, onu oradan çektiler, fakat (10 Teşrinisani 1444) Varna muzafferiyetinden sonra tekrar Manisaya döndü. (Hammer C. 1. 351-357) orada, sarayının ve bahçelerinin bakiyesi görünür.

1633 te Dördüncü Murat zamanında Karesi hakimi İlyas paşa isyan etti. Manisayı muhasara ve üç gün yağma etti.

İlyas tevkif edildi ve ecdadlarının makamını harap ettiğinden dolayı Padişah tarafından verilen emir üzerine katledildi. Bundan sonra Osmanlı hakimiyetinde katiyen teessüs eden Manisa, Vilâyetler sisteminin kabulü ile, Aydın Vilâyetinin İzmir-Saruhan sancağının esas merkezi oldu.

[1] Konya Selçukîlerinin ankazı üzerinde bir prenslik teşkil etmiş olan bir Türkmen reisi «Saruhan» 1313 e doğru Saruhanı zabtetti. 78 sene şehir hanedanına paytahtlık hizmetini görmüştür. Saruhan zamanında İbnibatûta, şehri ziyaret etti ve orada Fıdyon tarikatının bir zaviyesinde ikamet etti. Şehir, zengin bahçeleri ile ve suları ile büyük ve güzel idi. Saruhan hanedanının inşaatları üzerinde bu Saruhan kelimesi görünür. (İslâm (ansiklopedisi)

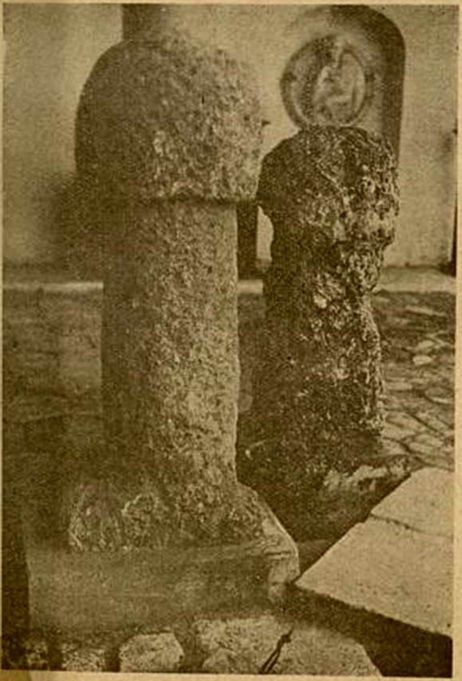

Manisa müzesinde iki (Fallos)

İzmir ATATÜRK heykeli

Manisa Mülhakatı Hakkında Birkaç Satır

Demirci

Akhisar, Kırkağaç, Soma, Turgutlu, Salihli, Alaşehir, Gördes, Demirci, Kula ve Eşmeden mürekkep olmak suretile Manisa vilâyetinin on kazası vardır. Bunlardan Akhisar, Kırkağaç ve Soma kazaları tütüncülüğile, Turgutlu, Salihli ve Alaşehir üzümcülük ve pamukçuluklariyle şöhret kazanmışlardır.

Gördes ve Demircide güzel halılar nesçedilir. Evlerinizdeki taban halılarının Gördes ve Demirci mamulâtı olduğunu herhalde bilirsiniz.

Kula'da bir kumaş fabrikası vardır ki, orada iş hacmini oldukça genişletmiştir. Bu fabrikadan ikiyüze yakın aile fayda görmektedir. Eşme, ziraat bahsinde her yıl biraz daha terakki kaydediyor. Eşme topraklarından geniş mikyasta hububat istihsal olunmaktadır.

Vilâyetin umumî nufusu 350 bine yaklaşıyor.

Manisa pek feyizli topraklara maliktir.

Manisa mülhakatının çalışkan ve fedakâr köylüleri

Vilâyet dahilinde yapılan göçmen evleri

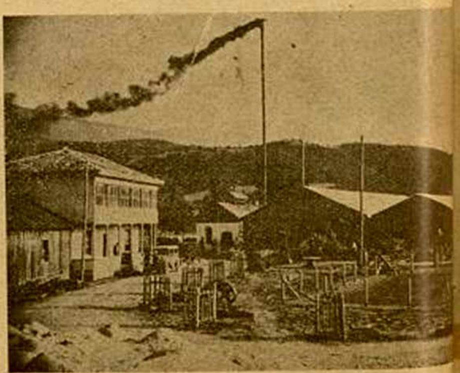

Bu fabrikadan ikiyüze yakın ai[le] fayda görmektedir.

ÇIRPINAN SULAR

ROMAN : 20

MÜKERREM KÂMİL SU

Her yuva görünüşte az çok birbirine benzerse de, yine içten içe ayrı tipi gösterir ve yaşatır. Kimsenin hayatı kimseninkine benzemez. Ve yine çok şükür ki anlaşmış, hayatı karşılıklı fedakârlıklarla tahammül edilebilir bir hale getirmiş mesut çiftler az değildir.

Ben bu saydıklarımın hiçbiri gibi değilim. Tamamile, kelimenin en sarih manasiyle mesudum demekle hiç te mübaleğa yapmış olmuyorum. Fakat buna rağmen senden daha birşey ve çok, benim için pek çok kıymetli birşey istiyorum Nahide.

— . . .

— Şimdiye kadar bunu senin de istemeni bekledim. Çok zaman geçti. Acaba niçin sen de istemiyorsun Nahide? Sevgili, sevgili, sevgili beni anlıyorsun degil mi?

Genç kadın irkildi. Kocasının ne demek istediğini anlamıştı. Fakat anlamamış gibi görünmeyi tercih etti:

— Erkekler yaramaz çocuklara benzerler, dedi. Nasıl çocuklar, oyuncakları, şekerlemeleri, pastaları sıra ile ve zamanında vermek lâzımsa, erkeklere de bir kadının verebileceği şeyleri ayni ölçüye vurarak vermek lâzımdır.

— Yani?

— Verileni kâfi görmeli.

— Görülemiyecek kadar istek kuvvetini artırmışsa?

— İsyan etmeli.

— Şu halde dedi genç adam, şu halde... İsyan bayrağını çekiyorum.

Karısının bakışlarındaki yanıp sönen ışıkta ne vardı ki, genç adamın taşan hisleri birden duruluverdi.

— Affet Nahide.

— Senin hakkın bu Sermed.

— Fakat, sen istemedikten sonra, niçin hakkım olsun?

— Hakkın, hem en tabiî ve en büyük hakkın Sermet. Bunu çoktan kabul etmiş bir insanım.

— Nahide, Nahide hayatta hiç birşey ve hiçbir kimse senin kadar kıymetli değildir benim için.

Genç kadın da ciddileşti. Gayet dolgun bir sesle:

— Bu saadeti ikinci karına bırakmayı münasip buluyorum, diye cevap verdi.

— Nahide, sen nelerden bahsediyorsun rica ederim?

— Herşeyi benden beklememeli ve yine herşeyi bende bulmamalısın. İlerde bir başkasına da yepyeni ve taptaze verebileceğin birşey kalmalı.

— Hayatta benim için senden başka bir kadın mevcut değildir ki, aralarından biri benim ikincim olsun.

Nahide ayağa kalktı. Bir genç kız çevikliği ile ellerini kocasına uzatarak onu da kaldırdı. Yumuşak bir sesle:

— Bir gün sana baba diyecek küçüğün, herhalde benden çok daha genç, sıhhatlı, neş'eli bir annesi olmak lâzım gelir, dedi.

Ve daha fazla birşey söylemeğe kuvveti kalmamış gibi sustu. Söyleyecek olursa hıçkıra hıçkıra ağlayacağını biliyordu.

* * *

Hayat, hadiseleri önüne katarak akıp geçiyor; yine mevsimler mevsimlere bağlanıyor, günler gecelere eklenerek, haftalar ayları birbirine örerek ilerliyordu.

Sermet çalışma odasında başını avuçları arasına almış, düşünüyordu. Önünde karmakarışık kâğıtlar, kül ve söndürülmüş sigaralarla dolu tabaklar vardı. Gözleri kıpkırmızı idi. Bazan yavaş yavaş ve kendi kendine konuştuğu oluyordu. Muztaribti. Üzgündü. Derin bir dert içinde yüzüyordu. Ellerini uzatmak, birşeyler yapmak istiyordu. Bir arkadaşa, bir dosta ihtiyacı vardı. Düştüğü bu perişanlıktan kendi kendine kurtulamıyacağını sanıyor, dakikalar geçtikçe etrafını saran korkunç karanlık koyulaşıyordu.

Yapyalnızdı. Sade evde değil, bütün hayat içinde kimsesizdi. Sevdiği kadını kaybetmişti. Bir başkası ile evlenmek üzere idi. Buna rağmen içindeki derin yaşama yorgunluğu, hasret sızısı dinmek bilmiyordu.

O gittikten sonra evde oturamıyacağını sanmış, hemen bir başka eve taşınmağı düşünmüştü. Fakat hatıralarına kıyamıyordu. Kuytu köşelerde ondan kalan birşey, evin havasında onun - eşine kimselerde rastlamadığı - müstesna kokusu kalmıştı.

Şimdi ince, güzel ve çok genç bir kızın arkasından sürüklenip gidiyordu. İradesini, kalbi gibi yeni bir aşka bağlamış, teselliyi bir başka hayalde bulacağını ummuştu. Öteki için duyduğu bu hasret, mutlak ki beraber yaşanmış yılların yarattığı alışkanlıktan ileriye geliyordu. Çok geçmeden onu tamamile unutacak, kendisine halâ acı çektirmekte olan hatıralarını varlığından söküp çıkaracaktı. Bunun için de artık fazla bekleyecek değildi. Ayrılık kararı alınmış, her iş tahmininden çok daha tez ve kolay bir şekilde olup bitmişti. Eski karısını müzmin bir hastalık gibi içinde taşımamak, bir gün bu eski aşkın, bu kuvvetli alışkanlığın kangranlaşmasına meydan vermemek lâzımdı.

Önündeki kâgıtları karıştırırken mektup yazmak ihtiyacını duydu. Kime? Behin'le daha bugün buluşmuştu. Genç kız düğün hazırlıkları ile meşguldü ve istese şimdi telefonu açar, uzun uzun konuşurlardı. Ona ne yazacaktı?

Mahiri düşündü. O şimdi uzaklarda idi. Uzun bir tetkik seyahatına çıkmıştı. Uğradığı yerlerden ancak birkaç kelimelik kartlar yolluyordu. Saadet yıllarında onu çok ihmal etmişti, şimdi ne yüzle ve ne yazacaktı?

Nahide benden bıktı, kendisine verdiğim hayatı kâfi görmedi. Yuvamızın ufukları ona dar geldi ve ayrılmak istedi mi diyecekti? Hem bunları yazacak olursa, genç adam, için için "dediklerim hep çıktı„ diye kendisi ile eğlenmiyecek miydi?

Kalemi eline aldı. Birkaç çizgi ile meydana gelen kuş, çiçek ve böcek resimleri karaladı. Sonra Nahidenin yeşil gözlü arkadaşı hayalinde canlandı. Onunla dertleşmek, içini ona dökmek ihtiyacını kuvvetle hissetti. Herşeyi ve hepsini ona yazarsa açılacak, artık yeni hayatına başlarken bir daha arkasına dönüp bakmıyacak, bir zamanlar yaşanılan herşeyi tamamile kaldıkları yerlerde bırakacaktı.

Birkaç seromoni kelimesinden sonra asıl mevzua girdi:

"... Çocukluğunda düşkünlük gösterdiği şeylerden olduğu gibi, bir gün benden de yüz çevirdi. Bir akşamdı.

Eve döndüğümde onu, hiçbir zaman rastlamadığım şekilde uzak ve yabancı buldum. Üçüncü defadır ki...„

Şiddetle kalemi elinden bıraktı. Ne yüzle anlatacaktı? Randevülerinden, macerasından, yolunu şaşıran hislerinden ne suretle bahsedecekti?.

Arkada kalan günleri tekrar derin derin düşünmeğe başladı.

Bir gün yolunun üstünde bir genç kıza rastlamıştı. Bu, hayatında henüz daha bir eşini görmediği harikulâde güzel birşeydi. Çocuk denecek yaşta, hareketli, hisli, cıvıl cıvıl bir mahlûktu. Yanından geçerken tuhaf tesadüf, ayağı burkuldu. Yere kapaklanıyordu ki, ileri doğru atılıp onu tutmağa muvaffak] oldu. Genç kız, bir an kollarının arasında sallandı. Sonra "çok korktum, diye konuştu. Siz olmasaydınız yüzüm, gözüm taşlarda parçalanacaktı.„ Birkaç zarif teşekkür kelimeciklerini sıralayarak gülüşlerin en çapkını ve en gözalıcısı ile güldü. Bir kuş gibi adeta sekercesine uzaklaştı, gitti.

Arkasından bakakalmıştı sokak ortasında. Gözden kayboluncaya kadar hislerile de onu takip etmekten kendini alamamıştı. Hani insan, çok fırtınalı bir kış gecesi sıcacık odasında otururken penceresinde bir tıkırdı duyar. Camı kaldırınca harikulâde güzel renkli, ürkek bakışlı bir kuşla karşılaşır. Bu gece misafirini pervasızca odasına alır. Isıtmak, öpüp okşamak ve bir kafese kapatarak hep kendine hasretmek ister. O da ayni his ve heves içinde idi. O gün birkaç saat kafası hep onunla meşgul oldu. Küçük bir tesadüfün yardımı ile ılık bir zevke, değişik bir heyecana kavuşmuştu. Fakat eve gelir gelmez bu hissinden utandı. Birkaç saat içinde dahi olsa, düşünce hayatından bir parça alan bu tesadüften eza duymakta gecikmedi.

Nahidenin gözlerinde kendisi için bir âlem vardı. Bir zamanlar onu nasıl sevmiş, hayatı, hayatın bütün mânasını onun sevgisi ve varlığı ile öğrenmişti. Ve onu hâlâ ayni kudretle, ayni ateşle seviyordu. Evlenecekleri sıralarda bir gün belki ondan ayrılmağa mecbur olacağını daima düşünmüş, fekat bunun asla kendi tarafından vukua gelmiyeceği kanaatını da muhafaza etmişti. Halbuki şimdi Nahide istese bile ondan geçemiyeceğini, ondan ayrılmanın ölümden çok müthiş birşey olacağını bir an aklından çıkaramıyordu.

O gece ona daha kudretli bir sevgi ile yaklaşmıştı. Saatları, herşeyi unutmuş ve arkada bırakmış iki mes'ut insan gibi tamamile kendi dünyalarında geçirmişlerdi.

Fekat öteki ile tesadüfler artıyordu. Karşılaştıklarında henüz ismini ve kimin nesi olduğunu bilmediği genç kız, tatlı bir gülüşle selâm veriyordu. Garibtir ki, onu daima yolunun üstünde buluyordu. Ve onu bulmak arzusu da yüreğinde günden güne kuvvetlenmeğe başlıyordu. Adeta bu raslamalara alışmıştı. Bir gün geldi ki, şayet onu görmiyecek olursa kendisinde büyük bir eksiklik duyacağını yavaşca, yine kendine itiraf etti.

Fakat buna rağmen Nahideye olan sevgisinden birşey kaybetmiyor, onun yerini esas olarak varlığının en kıymetli bir köşesinde muhafaza ediyordu. Yolunun üstünde dolaşan bu küçük kız, hayatının değişik bir rengi, sadece bir garnitürü idi, o kadar.

Epey zaman geçti. Yine garip bir tesadüf. Arkadaşlarından birinin evlenme yıldönümüne davetli idiler. Hazırlandılar. Nahide o gece yine her zamanki gibi giyinmişti. Yosun renkli bir elbise yaptırmıştı. Sol elinin yüzük parmağında ayni renkte iri taşlı bir yüzüğü vardı. Uzatmağa başladığı saçlarını iki örgü yaparak başının üstünde dolamıştı. Alnı ve şakakları bu saç tuvaleti ile çok gergin ve hisli görünüyordu. Bakışları uzaktı, biraz dalgındı. Az ve tek heceli kelimelerle konuşuyordu. Yüzüne bakmış, bakmış da bu kadınıkendisine veren talih ile öğünmek ihtiyacına kapılmıştı.

O okadar güzel değildi belki. Fakat konuşurken, güler, düşünür ve okurken alnında, gözlerinde, yüzünün ince çizgilerinde öyle derin manalar belirirdi ki, dizleri dibine düşerek ağlamak, hep ona olan aşkından, yarattığı yüksek saadetten behsetmek isterdi. Onu sevmekten, onun verdiği heyecanlar içinde erimekten başka birşeyden zevk alamaz olmuştu.

Tam sokağa çıkacakları sırada Nahide durdu. Ellerini tutarak gitmek istemediğini, içinde tuhaf bir sıkıntı olduğunu söyledi. Sermet o zamana kadar onsuz bir yere gitmemişti. O da kalmak istedi. Israr etti, fakat o, yalnız kalmak ihtiyacından bahsediyordu. Öyle ki, yarım saat için gidip bir arkadaş davetini yerine getirmeği kabul etmek mecburiyetinde kaldı.

Sokakta yürürken içinde tuhaf bir boşluk duyuyordu. Adımları geri geri çekiliyor, karısının duyduğu sebebsiz ve isimsiz sıkıntıyı adeta o da içinde duyar gibi oluyordu.

Lâkin insanlar ne kadar uğraşsalar kaderlerine ve tesadüflere hakim olamıyacaklardır. Arkadaşının evinde öteki ile karşılaştı. Uzun bir arkadaşlıkları varmış gibi hararetle yanına sokulmuştu. İsmini, mesleğini, hususî ve resmî hayatını tamamiyle biliyordu. Bir aralık kendisile yalnız konuşmak mecburiyetinde olduğunu söyledi. Ertesi gün barajda buluşmak üzere söz aldı.

Toplantıyı pek çabuk terketmişti. Hiç birşey içmediği halde sarhoş gibiydi. Kendisini toplamak için eve kadar yürümeği tercih etti. Başında sanki bir duman vardı. Nereye doğru sürükleniyordu? Ne yapıyordu? Nasıl düşünüp taşınmadan elin kızı ile buluşmayı kararlaştırıyor, maksatsız gayesiz yabancı bir yola sapıyordu.

Onun gibi evli ve tam mânasiyle mesut bir adamın böyle karışık işlerle ne alâkası olabilirdi? Sonra başlamakta olan maceranın kahramanı alelâde bir insan da değildi. O gece takdim ettiklerine göre içtimaî mevkii sağlam, temiz bir aile kızı idi. Kendisinden ne istiyebilir, ne bekliyebilirdi; kafası karışmıştı. Hayatını tamamile bildiğine göre istikbalden birşey ümit etmesine imkân olmıyan bu kızın herhalde konuşmağa mecbur olduğu büsbütün başka birşey vardı. Ve bu randevüden karısına bahsetmek lâzımdı. Nahideye bağlanırken senden gizlim olmıyacak demiş, her hissini, her sevinç ve kederini ona dökeceğini vadetmişti. Bundan sonraki hayatını onunla paylaşmak en esaslı gayesini teşkil edecekti. Demek ki hayatlarına yalan karışmağa başlamıştı. Ve bir gün biriken bu yalanlar aralarına yabancılık koyabilir, pürüzsüz ilerleyen yollarına bir uçurum hazırlıyabilirdi.

Eve döndüğü zaman karısını divana uzanmış, kitap okurken buldu. Üstüne gelişigüzel minecikler serpilmiş, elmas tozu renkli sabahlığını giymişti. Mavi tüylü terliğinin teki yerde idi. Diğeri de divandan aşağıya sarkan ayağının sadece parmaklarına takılmış kalmıştı. Yalnız başucundaki masa lâmbası odayı aydınlatıyordu. Bu uçuk çilek renkli ışık saçlarına, yüzüne tatlı bir penpelik serpiyor, ayaklarını gölgelere boğuyordu. Odaya girdiğini farkeder etmez doğrulmak istedi. Fakat hemen onu önliyerek küçük bir minder çekti. Mazlum bir çocuk gibi karısının dizlerinin dibine oturdu. Nahide ellerini, okşamak için yanan ellere emniyetle terketmişti. Şimdi yüzünün mânası bıraktığı zamanki gibi değildi. Tatlı, tamamile tatlı ve yumuşaktı. Gözlerinde biraz humma vardı. Hattâ belki de biraz ağlamıştı.

Etajere bırakmak üzere kapadığı kitabı elinden aldı. Anna Karenin'i okuyordu. Bunu görür görmez içi ürpermişti. Demek ki karısı mustaripti. Bir zamanlar, ıstırap duyduğu sıralar da Tolstoy'un bu şaheserine sığındığını ve bilhassa Voronski ile Anna faslını tekrar te'krar okumaktan zevk aldığını söylemişti.

— Arkası var —

Manisa Halkevi Yayınlarının
5 incisi Olan:

Büyük bir itina ile ve son derece nefis basılarak umumun istifadesine arzolunmuştur.
Alâkadarlar Manisa Halkevi Başkanlığına başvurabilirler.

Sahibi Resimli Ay Matbaası T. L. Ş. - Yazı Direktörü: Emin Refik Uzman ● No. 110 ● 1 Sonteşrin 1939 ● Basan: Resimli Ay Matbaası T. L. Ş.

ON

SENE

GENÇLEŞTİM

Bundan böyle ihtiyar donuk bir hal alan teni, temiz ve genç bir hala sokup beyazlaştırmak çok kolay bir iş. Sonunda fen, ten ve cildi iyiçe besleyen maddeyi de keşfedip ortaya çıkardı. Bu madde uğuşturularak tene sürülünce mesamat tamamile açılıp serbest kalıyor. Çizgi ve buruşukluklar bertaraf oluyor, bazı cilde arız olan siyahımsı noktalar yokoluyor. Bu temizleyici ve besliyeci madde yalnız: yeni "TOKALON" kreminde vardır.

Bu maddede, harikulâde bir kuvvet bulundugu için, en çirkin yüzler bile az zamanda genç ve güzel bir hal alıyorlar.

"TOKALON" kreminin "pembe" renkli olanını gece yatmadan önce kullanınız. Uykunuzda derinizi tazelendirir. Sabahları ise "TOKALON" kreminin "beyaz" renkde olanını kullanınız. Tene bir beyazlık, bir serinlik verir.

Beyaz "TOKALON" üzerine sürülen podra bütün gün kuvvetini muhafaza eder. Teniniz, cildiniz nekadar fena olursa olsun "TOKALON" kremini kullanmağa başladıktan sonra elde edeceğiniz neticeyi sevinçle karşılayacaksınız. "TOKALON" ile hiç ummadığınız bir netice elde edeceğinize emin olabilirsiniz.